

Näringsutskottets betänkande 2022/23:NU8

Riksrevisionens rapport om den regionala utvecklingspolitiken

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen lägger regeringens skrivelse till handlingarna och avslår samtliga motionsyrkanden.

Utskottet konstaterar att regeringen delvis instämmer i Riksrevisionens iakttagelser och ämnar överväga Riksrevisionens rekommendationer i det fortsatta arbetet. Motionsyrkandena handlar bl.a. om kommersiell service på landsbygden, lokalisering av statliga myndigheter och återföring av medel och produktionsvärden från naturresurser.

I betänkandet finns 14 reservationer (S, SD, V, C, MP).

Behandlade förslag

Skrivelse 2022/23:5 Riksrevisionens rapport om den regionala utvecklingspolitiken.

Fyra yrkanden i en följdmotion.

Ett sextiototal yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2022/23.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	6
Utskottets överväganden	7
Riksrevisionens rapport om den regionala utvecklingspolitiken	7
Utskottets ställningstagande	10
Övergripande om regional utveckling	10
Utskottets ställningstagande	17
Tillväxt och företagande	19
Utskottets ställningstagande	24
Kommersiell service	27
Utskottets ställningstagande	29
Lokalisering av statliga myndigheter	30
Utskottets ställningstagande	33
Återföring av medel och produktionsvärden från naturresurser	34
Utskottets ställningstagande	40
Reservationer	42
1. Övergripande om regional utveckling, punkt 2 (S)	42
2. Övergripande om regional utveckling, punkt 2 (V)	43
3. Övergripande om regional utveckling, punkt 2 (C)	43
4. Övergripande om regional utveckling, punkt 2 – motiveringen (MP)	44
5. Främjande och uppdrag om landsbygdsperspektivet, punkt 3 (SD)	45
6. Övrigt om tillväxt och företagande, punkt 4 (S)	46
7. Övrigt om tillväxt och företagande, punkt 4 (C)	47
8. Övrigt om tillväxt och företagande, punkt 4 – motiveringen (MP)	48
9. Kommersiell service, punkt 5 (SD)	49
10. Lokalisering av statliga myndigheter, punkt 6 (S)	50
11. Regionalisering av fastighetsskatt, punkt 7 (SD)	51
12. Regionalisering av fastighetsskatt, punkt 7 (C)	52
13. Övrigt om återföring av medel och produktionsvärden från naturresurser, punkt 8 (V)	52
14. Övrigt om återföring av medel och produktionsvärden från naturresurser, punkt 8 (MP)	54
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	55
Skrivelsen	55
Följdmotionen	55
Motioner från allmänna motionstiden 2022/23	55

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Riksrevisionens rapport om den regionala utvecklingspolitiken

1. Riksrevisionens rapport om den regionala utvecklingspolitiken

Riksdagen lägger skrivelse 2022/23:5 till handlingarna.

Övergripande om regional utveckling

2. Övergripande om regional utveckling

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:38 av Elisabeth Thand Ringqvist (C) yrkandena 1–4,

2022/23:805 av Fredrik Lundh Sammeli (S),

2022/23:1121 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 29,

2022/23:1167 av Lars Isacson m.fl. (S),

2022/23:1233 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 20,

2022/23:1344 av Peter Hultqvist m.fl. (S) och

2022/23:1986 av Malin Larsson och Anna-Belle Strömberg (båda S).

Reservation 1 (S)

Reservation 2 (V)

Reservation 3 (C)

Reservation 4 (MP) – motiveringen

Tillväxt och företagande

3. Främjande och uppdrag om landsbygdsperspektivet

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:934 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1,

2022/23:937 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkandena 1, 2 och 16 samt

2022/23:977 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 11.

Reservation 5 (SD)

4. Övrigt om tillväxt och företagande

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:749 av Nicklas Attefjord (MP),

2022/23:1121 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 1,

2022/23:1157 av Dennis Dioukarev och Jimmy Ståhl (båda SD),

2022/23:1208 av Peter Ollén m.fl. (M) yrkandena 4 och 5,

2022/23:1416 av Jesper Skalberg Karlsson (M),

2022/23:1539 av Linus Sköld m.fl. (S),

2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 44,

2022/23:1886 av Kerstin Lundgren m.fl. (C),

2022/23:1911 av Malin Danielsson m.fl. (L) yrkandena 1, 2 och 4,

2022/23:2013 av Lars Mejern Larsson m.fl. (S),
 2022/23:2026 av Mattias Vepsä m.fl. (S) yrkande 1 och
 2022/23:2028 av Mattias Vepsä m.fl. (S) yrkandena 1, 10 och 14.

Reservation 6 (S)

Reservation 7 (C)

Reservation 8 (MP) – motiveringen

Kommersiell service

5. Kommersiell service

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:934 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 9 och 10,
 2022/23:937 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkandena 14 och 15 samt
 2022/23:970 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 14.

Reservation 9 (SD)

Lokalisering av statliga myndigheter

6. Lokalisering av statliga myndigheter

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:382 av Kristoffer Lindberg (S),
 2022/23:570 av Heléne Björklund och Annette Rydell (båda S),
 2022/23:650 av Mathias Bengtsson (KD),
 2022/23:694 av Azra Muranovic m.fl. (S),
 2022/23:934 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 5,
 2022/23:1348 av Lars Isacson och Sofie Eriksson (båda S),
 2022/23:1430 av Adnan Dibrani och Jennie Nilsson (båda S) yrkandena
 1 och 2,
 2022/23:1515 av Larry Söder (KD) och
 2022/23:2166 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkande 10.

Reservation 10 (S)

Återföring av medel och produktionsvärden från naturresurser

7. Regionalisering av fastighetsskatt

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:197 av Anne-Li Sjölund (C),
 2022/23:1022 av Per Söderlund m.fl. (SD) yrkande 24,
 2022/23:1626 av Martina Johansson (C),
 2022/23:1672 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 50,
 2022/23:2192 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 18 och
 2022/23:2233 av Eric Palmqvist och Johnny Svedin (båda SD).

Reservation 11 (SD)

Reservation 12 (C)

8. Övrigt om återföring av medel och produktionsvärden från naturresurser

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:36 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkandena 6 och 8,

2022/23:651 av Mathias Bengtsson (KD),

2022/23:826 av Lars Beckman (M),

2022/23:836 av Helena Lindahl och Daniel Bäckström (båda C),

2022/23:1084 av Jörgen Berglund (M),

2022/23:1235 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 6 och 17,

2022/23:1350 av Sofie Eriksson m.fl. (S),

2022/23:2084 av Saila Quicklund (M),

2022/23:2085 av Viktor Wärnick (M),

2022/23:2171 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkandena 5 och 7 samt

2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkandena 10 och 12.

Reservation 13 (V)

Reservation 14 (MP)

Stockholm den 31 januari 2023

På näringsutskottets vägnar

Tobias Andersson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tobias Andersson (SD), Elisabeth Thand Ringqvist (C), Mats Green (M), Monica Haider (S), Jessica Stegrud (SD), Mattias Jonsson (S), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Marianne Fundahn (S), Josef Fransson (SD), Isak From (S), Kjell Jansson (M), Birger Lahti (V), Eric Palmqvist (SD), Elin Söderberg (MP), Louise Eklund (L), Aida Birinxhiku (S) och Lili André (KD).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet regeringens skrivelse Riksrevisionens rapport om den regionala utvecklingspolitiken (skr. 2022/23:5) samt fyra yrkanden i en följdmotion och 64 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2022/23.

Riksrevisionen överlämnade enligt 9 § lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. den 29 april 2022 granskningsrapporten Den regionala utvecklingspolitiken – svaga förutsättningar för ett effektivt samlat statligt agerande (RiR 2022:8) till riksdagen. Riksrevisionen har granskat regeringens hantering av statens insatser inom den regionala utvecklingspolitiken och redovisar resultaten i den nämnda rapporten.

Den 13 oktober 2022 överlämnade regeringen skrivelsen Riksrevisionens rapport om den regionala utvecklingspolitiken till riksdagen. Den 27 oktober 2022 lämnade riksrevisor Helena Lindberg med medarbetare från Riksrevisionen information till utskottet om den aktuella granskningen.

Utskottets överväganden

Riksrevisionens rapport om den regionala utvecklingspolitiken

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

Skrivelsen

Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer

I skrivelsen sammanfattar regeringen Riksrevisionens rapport, iakttagelser och rekommendationer. Syftet med Riksrevisionens granskning har varit att undersöka om regeringen har hanterat statens insatser inom den regionala utvecklingspolitiken så att målet för politiken kan nås. Regeringen konstaterar att Riksrevisionens övergripande iakttagelse är att regeringens hantering har gett svaga förutsättningar för ett effektivt samlat statligt agerande för att nå politikens mål. Myndighetens bedömning är att det sammantaget gäller bristande tydlighet, långsiktighet och helhetsperspektiv i regeringens styrning och organisering av insatserna. Riksrevisionen påpekar att det regionala utvecklingsansvaret inte är tydligt angränsat och att kortsiktigheten hämmar möjligheterna till långsiktigt lärande. Det finns inte heller någon myndighet med helhetsansvar för regional utveckling i statsförvaltningen. Vidare anför myndigheten att statens insatser inom utgiftsområde 19 Regional utveckling är små i förhållande till målet för utgiftsområdet.

Riksrevisionen menar att detta sammantaget får negativa konsekvenser för samverkan mellan sektorer och förvaltningsnivåer, utvärderingen av politikens samlade effekter och regionernas förutsättningar för att hantera det regionala utvecklingsansvaret. Myndigheten noterar även att den regionala utvecklingspolitiken inte har utvärderats på över 20 år. Samtidigt framhåller Riksrevisionen att regeringens styrning av den regionala utvecklingspolitiken har utvecklats och att förbättringar kan skönjas i de genomförande aktörernas samverkan och samordning.

Med utgångspunkt i myndighetens iakttagelser rekommenderar Riksrevisionen regeringen att ta initiativ till att utreda den regionala utvecklingspolitiken. Vidare rekommenderar Riksrevisionen att regeringen i regleringsbrev och andra uppdrag som gäller regional utveckling säkerställer tydliga syften, krav och förväntningar på de statliga myndigheternas samverkan med varandra och med regionerna. För myndigheter som regeringen bedömer vara särskilt viktiga för det regionala utvecklingsarbetet bör uppgifter ingå i instruktionen. Regeringen rekommenderas även att ge Tillväxtverket i uppdrag att följa upp genomförandet av Nationell strategi för hållbar regional

utveckling i hela landet 2021–2030 (skr. 2020/21:13). Slutligen rekommenderar även Riksrevisionen Regeringskansliet att ta fram riktlinjer för utformning av erbjudanden och myndighetsuppdrag med regioner som målgrupp.

Regeringens bedömning

Regeringen instämmer huvudsakligen i Riksrevisionens iakttagelse att regeringen ofta varit otydlig med sina förväntningar på myndigheterna och deras samverkan med regioner inom den regionala utvecklingspolitiken. Regeringen noterar emellertid att lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar och förordningen (2017:583) om regionalt tillväxtarbete reglerar statliga myndigheters medverkan i det regionala tillväxtarbetet. Regeringen framhåller att det, med utgångspunkt i vad som framgår i de två författningarna, har vidtagits åtgärder för att bidra till ökad tydlighet. Regeringen framhåller även att den i budgetpropositionen för 2022 anfört att styrningen av statsförvaltningen ska vara långsiktig, strategisk, helhetsinriktad, sammanhållen, verksamhetsanpassad och tillitsbaserad. Vidare noterar regeringen att den i Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030 har anfört att samordning mellan de statliga myndigheterna och en väl fungerade samverkan mellan regionerna och kommunerna är avgörande för att uppnå målet för den regionala utvecklingspolitiken.

Regeringen delar också huvudsakligen Riksrevisionens uppfattning när det gäller iakttagelsen att det regionala utvecklingsarbetet inte är tydligt avgränsat och att det försvårar för samarbete mellan regionerna och de statliga myndigheterna. Regeringen noterar emellertid att regionernas åligganden bestäms i lag och att de sköter sina angelägenheter på den kommunala självstyrelsens grund. Enligt lagen om regionalt utvecklingsansvar har regionerna och Gotlands kommun (regionerna) uppgifter för att skapa en hållbar regional tillväxt och utveckling. Regeringen framhåller att den har vidtagit åtgärder för en tydligare styrning inom landsbygdsutveckling, bredband samt kompetensförsörjning.

I statens budget för 2022 avsattes medel för nationella insatser inom bl.a. landsbygdsutvecklingsområdet (prop. 2021/22:1 utg.omr. 23, bet. 2021/22:MJU2, rskr. 2021/22:99). När det gäller bredband har Post- och telestyrelsen enligt regleringsbrevet för 2022 (I2022/01017) sett över och föreslagit ändringar i förordningen (2022:266) om statligt stöd för utbyggnad av bredbandsinfrastruktur. När det gäller kompetensförsörjning och kompetensutveckling antog riksdagen i juni 2022 förslagen i propositionen Dimensionering av gymnasial utbildning för en bättre kompetensförsörjning (prop. 2021/22:159, bet. 2021/22:UbU25, rskr. 2021/22:411).

Vidare instämmer regeringen i huvudsak i Riksrevisionens iakttagelse att regeringens uppdrag till myndigheter, erbjudanden till regioner och utlysningar till regioner via myndigheter ofta är kortvariga och ibland ges med

kort framförhållning, samt att det regionala utvecklingsarbetet till stor del finansieras med projektmedel. När det gäller statens finansiering av det regionala utvecklingsarbetet noterar regeringen emellertid att det i förordningen (2003:596) om bidrag för projektverksamhet inom den regionala tillväxtpolitiken inte finns någon specifik tidsbegränsning för insatserna. Regeringen framhåller även att den i februari 2022 beslutade att inrätta Forum för hållbar regional utveckling 2022–2030, som ska vara en del av Regeringskansliet (N2022/00420). Tillväxtverket fick samtidigt i uppdrag att tillhandahålla ett kansli som löpande ska stödja arbetet med Forum för hållbar regional utveckling 2022–2030 (N2022/00421). Vidare framhåller regeringen att den i maj 2022 i förordningen (2022:593) om vissa förvaltningsmyndigheters regionala indelning beslutade om en gemensam regional indelning för vissa statliga myndigheter.

Regeringen anför att den instämmer huvudsakligen i Riksrevisionens bedömning att integreringen av hållbarhet i Agenda 2030 och ett utmaningsdrivet arbetssätt inom utgiftsområde 19 Regional utveckling ännu bara går att skönja. Regeringen noterar emellertid att den i budgetpropositionen för 2022 anført att hållbarhet och Agenda 2030 utgjort utgångspunkt för reviderade och nya regionala utvecklingsstrategier (prop. 2021/22:1 utg.omr. 19 avsnitt 2.6.2). Vidare ska regionerna enligt Villkor för budgetåret 2022 (N2021/03079) återrapportera hur ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet har påverkat fördelningen av medel. Regeringen noterar även att Tillväxtverket har fått i uppdrag att utveckla och stärka arbetet med hållbar utveckling inom det regionala utvecklingsarbetet 2019–2023 (N2019/02162) samt bidra till omställningen till en hållbar regional utveckling (N2021/03137).

Regeringen delar också huvudsakligen Riksrevisionens uppfattning när det gäller iakttagelsen att det är svårt att få en fullständig bild av politikområdet regional utveckling samt att den regionala utvecklingspolitiken inte har någon interventionslogik. Vidare delar regeringen Riksrevisionens bedömning att det nya målet för den regionala utvecklingspolitiken inte har fått genomslag i budgetpropositionens resultatredovisning ännu. Regeringen framhåller emellertid att den i budgetpropositionen för 2022 anført att regeringen avser att fortsätta att utveckla resultatredovisningen i budgetpropositionen i dialog med riksdagen (prop. 2021/22:1 utg.omr. 19 avsnitt 2.5). Vidare redovisar regeringen att den i budgetpropositionen för 2022 har anført att den kommer att se över resultatindikatorerna med anledning av målet för politikområdet (prop. 2021/22:1 utg.omr. 19 avsnitt 2.5).

Avslutningsvis instämmer regeringen huvudsakligen i Riksrevisionens iakttagelse om att effektutvärderingar av den regionala utvecklingspolitiken har varit sällsynta. Regeringen framhåller emellertid att Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) i oktober 2020 fick i uppdrag att utvärdera effekterna av företagsstödjande insatser inom programmen för Europeiska regionala utvecklingsfonden programperioden 2014–2020 (N2020/02355). Tillväxtanalys kommer även att utvärdera det

regionala transportbidraget och det regionala investeringsstödet, vilket framgår av Tillväxtanalys analys- och utvärderingsplan för perioden 2022–2024 (N2022/00893).

Regeringens åtgärder

Regeringen anför att Riksrevisionens rekommendationer kan övervägas i det fortsatta arbetet. Enligt sina regleringsbrev för 2022 ska ett flertal statliga myndigheter, inklusive länsstyrelserna, redovisa hur de har bidragit till genomförandet av den regionala utvecklingspolitiken och den sammanhållna landsbygdspolitiken. Regeringen konstaterar att resultatet av redovisningarna också kan ligga till grund för det fortsatta arbetet. I och med skrivelsen till riksdagen anser regeringen att Riksrevisionens rapport är slutbehandlad.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis framhålla att det välkomnar Riksrevisionens granskningsrapport om den regionala utvecklingspolitiken. Riksrevisionens övergripande slutsats är att regeringens hantering har gett svaga förutsättningar för ett effektivt samlat statligt agerande för att nå politikens mål. Utskottet konstaterar att regeringen delvis instämmer i Riksrevisionens iakttagelser och ämnar överväga Riksrevisionens rekommendationer i det fortsatta arbetet. Regeringen framhåller även att ett flertal statliga myndigheter, inklusive länsstyrelserna, enligt sina regleringsbrev för 2022 ska redovisa hur de har bidragit till genomförandet av den regionala utvecklingspolitiken och den sammanhållna landsbygdspolitiken.

Därmed föreslår utskottet att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

Övergripande om regional utveckling

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandena som gäller övergripande frågor om regional utveckling bl.a. med hänvisning till pågående insatser.

Jämför reservation 1 (S), 2 (V) och 3 (C) samt motivreservation 4 (MP).

Motionerna

I partimotion 2022/23:1233 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 20 efterfrågas att regeringen återkommer med förslag på kompensatoriska åtgärder för att ekonomiskt återföra medel till landsbygders omställning med anledning av höjda drivmedelsskatter.

I kommittémotion 2022/23:38 av Elisabeth Thand Ringqvist (C) yrkande 1 förordas ett tillkännagivande om att stärka kopplingen mellan den regionala

utvecklingspolitikens mål och medel. Därtill efterfrågas i yrkande 2 ett tillkännagivande om att utreda den regionala utvecklingspolitiken. I motionen nämns bl.a. ett behov av att analysera hur staten kan agera mer samordnat men samtidigt ge regionerna ansvar och handlingsutrymme. Vidare föreslås i yrkande 3 ett tillkännagivande om att stärka den regionala utvecklingspolitikens koppling till den nationella landsbygdspolitiken. Dessutom efterfrågas i yrkande 4 ett tillkännagivande om att se över hur det nationella anslaget för regionala utvecklingsåtgärder fördelas mellan länen.

I kommittémotion 2022/23:1121 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 29 förordas ett tillkännagivande om att se över hur det regionala ansvaret hos myndigheter kan tydliggöras och stärkas.

I motion 2022/23:805 av Fredrik Lundh Sammeli (S) efterfrågas ett tillkännagivande om att se över statens regionalpolitiska ansvar. Motionären pekar bl.a. på ett behov av att tydliggöra det regionalpolitiska ansvaret för landets myndigheter och verk.

I motion 2022/23:1167 av Lars Isacson m.fl. (S) efterfrågas ett tillkännagivande om att överväga att förbättra förutsättningarna för hela Sverige att växa och utvecklas.

I motion 2022/23:1344 av Peter Hultqvist m.fl. (S) förordas ett tillkännagivande om behovet av en särskild likvärdighetsintegrering. I motionen nämns bl.a. att staten bör stödja möjligheten till utveckling, bosättning, arbete och utbildning i hela Sverige.

I motion 2022/23:1986 av Malin Larsson och Anna-Belle Strömberg (båda S) förordas ett tillkännagivande om att utreda och föreslå en tydligare regional utvecklingspolitik samt en stärkt roll för länsstyrelserna i den regionala utvecklingspolitiken.

Bakgrund och pågående arbete

Politikens inriktning

Regeringen anför i budgetpropositionen för 2023 utgiftsområde 19 Regional utveckling att utvecklingskraften i städer, tätorter samt gles- och landsbygder ska stärkas. Regeringen betonar att det är viktigt med en god tillgång till kommersiell och offentlig service, finansiellt kapital, kultur, vård, utbildning och kompetens och att ett jämställdhetsperspektiv integreras. Vidare behövs ett tryggt och stabilt energisystem, och rättsväsendet ska vara tillgängligt i hela landet. Regeringen framhåller att utbyggnaden och underhållet av samhällsviktig infrastruktur, som etablering av bredband och underhåll av vägar, ska intensifieras. Därtill ska villkoren för att bo, verka och leva i hela Sverige förbättras och kostnaderna för resande ska minska. Näringslivet ska ges goda förutsättningar att stärka konkurrenskraften, skapa jobb och bidra till gröna innovationer och därmed till omställningen till en hållbar utveckling.

För att uppnå målet för den regionala utvecklingspolitiken menar regeringen att det behövs en bredd av insatser inom många utgifts- och politikområden. Vikten av en tvärsektorieell styrning av resurser och ett territoriellt

perspektiv betonas. Regeringen framhåller också betydelsen av samordning mellan statliga myndigheter och en väl fungerande samverkan mellan statliga myndigheter, regioner och kommuner samt samråd med näringsliv och civila samhällets organisationer. För att främja möjligheterna till att insatser kompletterar varandra och skapar synergier anger regeringen att den regionala utvecklingspolitiken ska vara samordnad med landsbygdspolitiken, politiken för hållbar stadsutveckling och miljöpolitiken samt övriga berörda politikområden.

De utmaningar som finns i respektive län kan enligt regeringen vara utgångspunkt vid den långsiktiga fördelningen av medel från anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder mellan länen. Hänsyn bör även tas till medfinansiering av Europeiska regionala utvecklingsfonden och stödområdes-tillhörighet för regionala företagsstöd.

Regeringen vill även se en förenklad hantering av stöd till kommersiell service. För att minska antalet åtgärder och därmed komplexiteten inom den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken och för att undvika parallella stödformer för kommersiell service avsätter regeringen medel för nationell hantering av stöd till kommersiell service. Enbart Tillväxtverket, Gotlands kommun och regionerna kommer att ansvara för stöden fr.o.m. 2023.

Regeringen framhåller därutöver att den regionala utvecklingspolitiken och det svenska genomförandet av EU:s sammanhållningspolitik är nära integrerade. I Sverige ska Europeiska regionala utvecklingsfonden bidra till omställningen till en hållbar regional utveckling genom att stödja den regionala utvecklingskraften, näringslivets konkurrenskraft och sysselsättning. Fonden kommer att genomföras i åtta regionala och ett nationellt program. Sverige deltar också inom ramen för fonden i tolv Interregprogram som syftar till att främja samarbete över nationsgränser och därmed bidra till en integrerad och hållbar regional utveckling i Sveriges närområde. Fonden för en rättvis omställning förväntas bidra till omställningen av stålindustrin i Norrbottens län, metallindustrin i Västerbottens län och mineralindustrin i Gotlands län och kommer huvudsakligen att riktas mot anläggningar som har stora utsläpp så att substantiella minskningar av växthusgaser är möjliga.

Därutöver anger regeringen att medel som återförts till statens budget från finansieringsinstrument, som delvis finansierats av Europeiska regionala utvecklingsfonden, ska användas för det ursprungliga ändamålet inom ramen för ordinarie budgetprocess, vilket är till förmån för små och medelstora företag och finansieringsinstrument. Under kommande år förväntar sig regeringen sådana återflöden till statens budget. Regeringen anser att det behöver etableras en långsiktig struktur för hur återflödena ska hanteras med hänsyn till riskkapitalfondernas ändamål och finansiering.

Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030

I mars 2021 presenterade regeringen skrivelsen Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030 (skr. 2020/21:133). Strategin utgör den långsiktiga inriktningen för den regionala utvecklingspolitiken och ska bidra till dels omställningen till en hållbar utveckling i alla delar av landet, dels att uppnå målet för den regionala utvecklingspolitiken, dvs. utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av landet.

Regeringen framhåller i skrivelsen bl.a. att förutsättningarna för innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande varierar mellan olika delar av landet. Regeringen menar därför att insatser behöver ha ett territoriellt perspektiv och kunna anpassas till olika förutsättningar. Regeringen anger följande fem prioriteringar för det strategiska området Innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande i hela landet:

- omställning genom starka regionala innovationssystem och smart specialisering
- en konkurrenskraftig, cirkulär och biobaserad samt klimat- och miljömässigt hållbar ekonomi
- tillvarata digitaliseringens möjligheter
- ett gott näringslivsklimat med goda ramvillkor och väl fungerade kapitalförsörjning
- internationalisering, investeringsfrämjande och ökad export.

Vidare anger regeringen även ett behov av att öka möjligheterna för statliga myndigheter, regioner, kommuner, näringsliv, det civila samhällets organisationer och andra aktörer att genomföra och delta i arbetet med de områden och prioriteringar som identifieras i strategin. En annan viktig förutsättning som regeringen framhåller i strategin är regional hänsyn och samverkan mellan statliga myndigheter, regioner och andra aktörer. Utskottet behandlade skrivelsen under våren 2021 och föreslog att riksdagen skulle lägga skrivelsen till handlingarna (bet. 2020/21:NU24). I betänkandet fanns fem reservationer (M, SD, V, KD).

I maj 2022 beslutade regeringen även om Handlingsplan för det statliga genomförandet 2022–2024 av Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030 (N2021/02993). Utifrån de fyra strategiska områdena i den nationella strategin har regeringen identifierat tre områden som behöver utvecklas i det statliga genomförandet 2022–2024:

- omställning till en hållbar regional utveckling
- betydelsen av ett territoriellt perspektiv där hela landet ges ökad möjlighet att utvecklas
- ett samordnat genomförande där ansvar och uppgifter är tydliga.

I sammanhanget kan även noteras att den nationella strategin för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030 omnämns i budgetpropositionen för 2023 under politikens inriktning (prop. 2022/23:1 utg.omr. 19).

Statliga myndigheters medverkan i den regionala utvecklingspolitiken

Tillväxtverket överlämnade i april 2021 rapporten Statliga myndigheters medverkan i det regionala tillväxtarbetet och arbetet att utveckla Sveriges landsbygder till regeringen (dnr Ä 2020–378). Rapporten är en sammanställning av 21 myndigheters redovisningar av sin medverkan i det regionala tillväxtarbetet. Bland de 21 myndigheterna återfinns bl.a. Arbetsförmedlingen, Jordbruksverket, Skolverket, Trafikverket och Vinnova.

I rapporten konstateras att det delvis skett en positiv utveckling av de statliga myndigheternas medverkan, främst genom att samverkan med regionerna har utvecklats och hittat mer etablerade former inom allt fler områden. Det finns dock en stor variation i hur hög grad myndigheterna har medverkat i det regionala utvecklingsarbetet och samverkat med regionerna. Samtliga myndigheter redovisar att de fört någon form av dialog med regionerna, och ungefär hälften av myndigheterna beskriver att de för en mer kontinuerlig dialog med samtliga regioner. Det är vanligt att dialogen med regionerna sker utifrån särskilda regeringsuppdrag men att det inte finns en tydlig struktur för hur dessa dialoger ska genomföras. Fler myndigheter än vid tidigare uppföljningar har analyserat sina verksamheter utifrån ett territoriellt perspektiv och har ett pågående arbete för att integrera och stärka det territoriella perspektivet i sin verksamhet. Samverkan mellan myndigheterna inom det regionala utvecklingsarbetet har ökat bl.a. med stöd av det myndighetsnätverk som Tillväxtverket ansvarar för.

Regionalt utvecklingsarbete

I rapporten Regionalt utvecklingsarbete 2021 från april 2022 redovisar Tillväxtverket en sammanställning av regionernas och Gotlands kommuns regionala utvecklingsarbete för 2021 (dnr Ä 2021–7242). Tillväxtverket uppger att återrapporteringsmallen för 2021 har reviderats för att bättre harmonisera med ovannämnd Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030 som beslutades under 2021. Detta är första året som regionerna rapporterar utifrån den nya strategin.

Sammanställningen av regionernas utvecklingsarbete för 2021 visar på fortsatta utmaningar för att hantera konsekvenserna av pandemin. En effekt av pandemin tycks vara att samverkan med andra aktörer har utvecklats och förstärkts. Vidare konstaterar Tillväxtverket att arbetet med hållbarhet och Agenda 2030 är utgångspunkter för de regionala utvecklingsstrategierna. Enligt myndigheten är hållbarhetsperspektivet i hög utsträckning tydligt i regionernas genomförande av regionala planer och strategier. Tillväxtverket noterar därtill att samtidigt som den regionala utvecklingspolitiken har breddats rapporterar i stort regionerna sina roller som oförändrade.

EU:s gemensamma politik för regional tillväxt och sysselsättning

Den nationella regionala utvecklingspolitiken och det svenska genomförandet av EU:s sammanhållningspolitik, dvs. EU:s gemensamma politik för regional tillväxt och sysselsättning, är nära integrerade. Målsättningen med sammanhållningspolitiken är att bidra till ekonomisk, social och territoriell sammanhållning inom unionen. Sammanhållningspolitiken följer perioden för EU:s långtidsbudget och regleras genom ett antal förordningar som gäller för sjuårsperioder. Förordningarna för programperioden 2021–2027 omfattar fem nya förordningar. I Sverige omfattar Europeiska regionala utvecklingsfonden åtta regionala strukturfondsprogram och ett nationellt program 2021–2027.

Av budgetpropositionen för 2023 (prop. 2022/23:1 utg.omr. 19) framgår att regeringen bedömer att insatserna inom regionalfondsprogrammen bl.a. har främjat företagsutveckling, forskning och innovation samt stärkt förutsättningarna för näringslivets konkurrenskraft och sysselsättningsskapande. Det regionala utvecklingsarbetets och regionalfondsprogrammets insatser har enligt regeringen bidragit till utveckling av regionala styrkeområden och innovativa regionala miljöer som skapar förutsättningar för hållbara, innovativa och konkurrenskraftiga företag i hela landet.

Vidare anger Tillväxtverket att de första utlysningarna för programperioden publicerades under sommaren 2022. Därtill finns finansieringsplaner för 2023 för det nationella regionalfondsprogrammet samt programområden såsom t.ex. övre Norrland. Enligt Tillväxtverket försenades starten av programperioden av covid-19-pandemin. För att stärka möjligheten att följa upp och utvärdera de verksamheter som får bidrag den aktuella programperioden arbetar Tillväxtverket med den s.k. förändringsteorin. Enligt myndigheten ska en förändringsteori beskriva hur olika händelser i en verksamhet förmodas hänga samman, från utmaningar till insatser och deras resultat. Verksamheterna ska redan i ansökan bifoga ett utkast till en förändringsteori där de beskriver hur verksamheten genom olika insatser kan bidra till förändring i förhållande till en av de utmaningar som Tillväxtverket utlyst medel för. Ansökan ska även innehålla en beskrivning av förmodade resultat på kort sikt, medellång sikt och lång sikt. De verksamheter som beviljas bidrag kommer därefter tillsammans med en handläggare på Tillväxtverket utveckla förändringsteorin som sedan ligger till grund för vilka indikatorer som ska följas upp och rapporteras.

Synergier mellan regionala, nationella och internationella innovationsinsatser

Regeringen gav 2021 Verket för innovationssystem (Vinnova) i uppdrag att identifiera, tillämpa och sprida effektiva arbetssätt och processer så att innovationsinsatser på nationell och regional nivå bättre ska komplettera varandra samt kunna nyttja insatser på EU-nivå. Uppdraget ska genomföras i nära dialog med Tillväxtverket och syftar till ökad samsyn och samverkan mellan aktörer och innovationssatsningar som görs inom landet och kan därmed bidra till genomförandet av den nationella strategin för hållbar regional

utveckling i hela landet 2021–2030. Uppdraget ska slutredovisas senast den 15 april 2023.

Fördelning av medel

Regeringen har återkommande noterat att det bör vara en uppgift för regeringen att fördela anslaget mellan län och anslagsposter och utfärda de föreskrifter som behövs, och detta anfördes bl.a. i budgetpropositionerna för 2016, 2017 och 2018 (prop. 2015/16:1 utg.omr. 19, prop. 2016/17:1 utg.omr. 19, prop. 2017/18:1 utg.omr. 19).

I budgetpropositionen för 2019 (prop. 2018/19:1 utg.omr. 19) noterade regeringen att densamma hade genomfört en översyn av principerna för fördelningen av anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder. Regeringen konstaterade att grunden för fördelningen av medlen bygger på att alla regioner kan och ska bidra till utvecklingskraft och stärkt lokal och regional konkurrenskraft. Regeringen framhöll dock att olika regioner står inför olika stora utmaningar och behoven av statliga medel för strategiska utvecklingsinsatser skiljer sig därmed åt. Regeringen anförde att den ovan nämnda översynen resulterade i att styrning förtydligats genom förordningen om regionalt tillväxtarbete. Tillväxtverket fick även i uppdrag att ta fram ett nytt uppföljningssystem för anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder. Vidare anförde regeringen att översynen resulterade i att de strukturella och dynamiska utmaningar som länen står inför tydliggjordes.

Uppföljning av mål

Utskottet har återkommande påtalat att det är svårt att följa upp målet för den regionala tillväxtpolitiken. Våren 2018 ställde sig utskottet bakom regeringens förslag till övergripande mål för den sammanhållna landsbygdspolitiken men konstaterade att målet, i likhet med många andra övergripande politiska mål, kunde vara svårt att följa upp (bet. 2017/18:NU19). Utskottet var av uppfattningen att det är viktigt att beslutade mål kan följas upp och att måloppfyllelsen kan utvärderas. Samtidigt ansåg utskottet att det också är av vikt att övergripande mer visionära politiska mål inte enbart formuleras utifrån det som enkelt låter sig mätas.

Vidare ställde sig utskottet även hösten 2019 bakom regeringens förslag till nytt mål för den regionala tillväxtpolitiken och välkomnade tillägget som innebar att målet omfattade en hållbar utveckling (bet. 2019/20:NU2). Utskottet konstaterade att justeringen av målet innebar en anpassning till förordningen (2017:583) om regionalt tillväxtarbete samt att en större samstämmighet uppnåddes mellan målet för den regionala tillväxtpolitiken, målen i de regionala utvecklingsstrategierna och målen för landsbygdspolitiken. Utskottet ville därtill påminna om vikten av väl valda resultatindikatorer som tydligt relaterar till målet och som lämpar sig för att mäta måluppfyllelse och resultatens utveckling över tid.

Av budgetpropositionen för 2023 (prop. 2022/23:1 utg.omr. 19) framgår att det pågår ett utvecklingsarbete när det gäller den projektverksamhet som finansieras av anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder, för att se över om det är möjligt att redovisa resultat kopplat till målet för politikområdet.

Tidigare riksdagsbehandling

Vid behandling av budgetpropositionen (prop. 2003/04:1 utg.omr. 19) hösten 2003 konstaterade utskottet att det även fortsättningsvis bör vara en uppgift för regeringen att fördela anslagsmedlen mellan län och anslagsposter och utfärda de föreskrifter som behövs (bet. 2003/04:NU2). En liknande uppfattning formulerades av utskottet hösten 2013 (bet. 2013/14:NU2). Utskottet konstaterade då att regeringen hade påbörjat en översyn av den s.k. fördelningsnyckeln för anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder. Vidare noterade utskottet att det i detta arbete ingick att se över eventuella behov av att förändra och förtydliga dels regeringens styrning av medlen, dels befintliga uppföljningssystem. I sammanhanget ville utskottet även påminna om att det tidigare framhållit att det också fortsättningsvis bör vara en uppgift för regeringen att fördela medel för regional tillväxt mellan län och andra organ.

Vidare behandlade utskottet under den förra valperioden senast våren 2022 ett motionsyrkande om det regionalpolitiska ansvaret (bet. 2021/22:NU11). Utskottet avstyrkte yrkandet med hänvisning till att regeringen våren 2021 presenterade en nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030 och att regeringen avsåg att ta fram en handlingsplan för genomförandet av strategin. Våren 2022 behandlade utskottet även ett motionsyrkande om kompensatoriska åtgärder för att återföra ekonomiska medel till landsbygders omställning med anledning av höjda drivmedelsskatter (bet. 2021/22:NU11) liknande motion 2022/23:1233 (V) yrkande 20. Motionsyrkandet avstyrktes med hänvisning till pågående insatser. Förslag liknande motion 2022/23:38 (C) yrkandena 1, 3 och 4 samt motion 2022/23:1344 (S) har inte behandlats av utskottet i närtid.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis framhålla sin uppfattning att förutsättningarna för att bo, verka och leva i hela landet behöver förbättras. Det är således centralt att stärka utvecklingskraften i städer och tätorter samt i glesbygder och på landsbygder. Alla människor ska kunna känna delaktighet, påverka sin livsmiljö, forma sina liv och få tillgång till utvecklingsresurser utifrån sina förutsättningar oavsett var i landet de bor. Det är vidare viktigt med en god tillgång till kommersiell och offentlig service, finansiellt kapital, kultur, vård, utbildning och kompetens och att ett jämställdhetsperspektiv integreras. Tillgänglighet till rättsväsendet samt ett tryggt och stabilt energisystem behövs också i hela Sverige. Dessutom är tillgänglighet i hela landet genom digital kommunikation och transportsystem grundläggande för den regionala

utvecklingen. Utbyggnaden och underhållet av samhällsviktig infrastruktur, som etablering av bredband och underhåll av vägar, ska intensifieras, och därtill ska kostnaderna för resande minska. Utskottet vill också betona betydelsen av att näringslivet ges goda förutsättningar att stärka konkurrenskraften, skapa jobb och bidra till gröna innovationer och därmed till omställningen till en hållbar utveckling.

Utskottet noterar att regeringen i budgetpropositionen för 2023 utgiftsområde 19 Regional utveckling anför att Sverige står inför stora samhällsutmaningar som påverkar alla delar av landet. Det gäller bl.a. demografiska förändringar, miljöproblem och klimatförändringar, behov av social sammanhållning, kompetensförsörjning och en stark välfärd i hela landet. För att möta dessa utmaningar är det utskottets uppfattning att det krävs en regional utvecklingspolitik där hela landet ges möjligheter att utvecklas utifrån sina särskilda förutsättningar. Det gäller såväl städer och tätorter som gles- och landsbygder. Den regionala utvecklingspolitiken är en viktig del i att stärka Sverige. Ju fler delar av landet som är utvecklingskraftiga och hållbara, desto starkare blir Sverige.

I de motionsyrkanden som utskottet tar ställning till i detta avsnitt efterfrågas olika åtgärder för att förtydliga och samordna ansvaret för den regionala utvecklingspolitiken. I avsnittet förekommer även förslag på kompensatoriska åtgärder, fördelning av anslag samt förbättrade förutsättningar för hela Sverige att växa och utvecklas.

Utskottet kan notera att det under förra valperioden behandlade och avstyrkte förslag liknande flera av dem som förordas i motionsyrkandena. Utskottet hänvisade då bl.a. till att det tidigare framhållit att det även fortsättningsvis bör vara en uppgift för regeringen att fördela medel för regional tillväxt mellan län och andra organ. När det gäller det regionalpolitiska ansvaret avstyrkte utskottet ett motionsyrkande liknande de nu aktuella med hänvisning till pågående insatser. Likaså avstyrkte utskottet då förslag om kompensatoriska åtgärder för att återföra ekonomiska medel till landsbygdens omställning med anledning av höjda drivmedelsskatter med hänvisning till pågående insatser. Utskottet gör ingen annan bedömning än den utskottet gjorde förra valperioden och anser att det från riksdagens sida inte heller denna gång finns anledning att vidta några åtgärder med anledning av det som föreslås.

Vidare noterar utskottet att regeringen i budgetpropositionen för 2023 utgiftsområde 19 Regional utveckling anför att utvecklingskraften i städer och tätorter samt i glesbygder och på landsbygder ska stärkas. Regeringen framhåller att utbyggnaden och underhållet av samhällsviktig infrastruktur, som etablering av bredband och underhåll av vägar, ska intensifieras. Därtill ska villkoren för att bo, verka och leva i hela Sverige förbättras och kostnaderna för resande ska minska. Regeringen framhåller också betydelsen av samordning mellan statliga myndigheter och en väl fungerande samverkan mellan statliga myndigheter, regioner och kommuner samt samråd med näringsliv och civila samhällets organisationer. Av budgetpropositionen

framgår även att det pågår ett utvecklingsarbete när det gäller den projektverksamhet som finansieras av anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder, för att se över om det är möjligt att redovisa resultat kopplat till målet för politikområdet.

Utskottet noterar även att den i maj 2022 beslutade handlingsplanen för det statliga genomförandet 2022–2024 av Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030 identifierar ett samordnat genomförande, där ansvar och uppgifter är tydliga, som ett område som behöver utvecklas i det statliga genomförandet 2022–2024. När det gäller synergier mellan innovationsinsatser kan utskottet därtill notera att regeringen 2021 gav Verket för innovationssystem (Vinnova) i uppdrag att identifiera, tillämpa och sprida effektiva arbetssätt och processer så att innovationsinsatser på nationell och regional nivå bättre ska komplettera varandra samt kunna nyttja insatser på EU-nivå. Uppdraget ska slutredovisas senast den 15 april 2023. Det är således utskottets uppfattning att resultatet av uppdraget bör avvaktas.

Sammanfattningsvis ser utskottet inte att tillkännagivanden till regeringen i enlighet med vad som förordas i de här aktuella motionerna skulle förändra det arbete som bedrivs på ett avgörande sätt. Därmed avstyrks samtliga motionsyrkanden.

Tillväxt och företagande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandena om tillväxt och företagande bl.a. med hänvisning till pågående insatser.

Jämför reservation 5 (SD), 6 (S) och 7 (C) samt motivreservation 8 (MP).

Motionerna

Främjande och uppdrag om landsbygdsperspektivet

I kommittémotion 2022/23:934 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om tillväxt för företag och medborgare i landets alla regioner. I motionen nämns bl.a. större samordning av offentliga och privata tjänster.

I kommittémotion 2022/23:937 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om generellt goda villkor för företagande i hela landet. Motionärerna pekar bl.a. på ett behov av långsiktighet. Vidare förordas i yrkande 2 ett tillkännagivande om ett särskilt främjandeuppdrag till myndigheter i fråga om landsbygdsperspektivet och näringar knutna till landsbygden. Därtill efterfrågar motionärerna i yrkande 16 ett tillkännagivande om statliga myndigheters roll på landsbygden.

I kommittémotion 2022/23:977 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 11 efterfrågas ett tillkännagivande om att myndigheter som verkar gentemot landsbygdsföretagare ska ha ett tydligt främjandeuppdrag.

Övrigt om tillväxt och företagande

I partimotion 2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 44 efterfrågas ett tillkännagivande om att verka för att kvinnor och män ska ha samma förutsättningar att utveckla och driva företag på landsbygden.

I kommittémotion 2022/23:1121 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 1 förordas ett tillkännagivande om att vidta åtgärder för att säkra kompetensförsörjningen i svenska företag.

I motion 2022/23:1539 av Linus Sköld m.fl. (S) föreslås ett tillkännagivande om behovet av stärkta villkor för nyindustrialiseringen i norra Sverige.

I motion 2022/23:2013 av Lars Mejern Larsson m.fl. (S) förordas ett tillkännagivande om att näringspolitiken bör förstärkas genom att se över förutsättningarna för att skapa en bättre näringspolitik i Västsverige.

I motion 2022/23:2026 av Mattias Vepsä m.fl. (S) yrkande 1 efterfrågas ett tillkännagivande om att beakta hur storstadsregionerna som tillväxtmotor kan stärkas.

I motion 2022/23:2028 av Mattias Vepsä m.fl. (S) yrkandena 1 och 10 förordas ett tillkännagivande om att beakta hur Stockholmsregionen som tillväxtmotor kan stärkas. Därtill efterfrågas i yrkande 14 ett tillkännagivande om att beakta behovet av att främja kvinnors företagande i en växande Stockholmsregion.

I motion 2022/23:1208 av Peter Ollén m.fl. (M) yrkande 4 förordas ett tillkännagivande om den skånska landsbygden som bostadsort. Motionärerna anför bl.a. att för att öka bosättningen på landsbygden bör det ske en kontinuerlig social utveckling. Vidare efterfrågas i yrkande 5 ett tillkännagivande om arbetstillfällena på landsbygden.

I motion 2022/23:1416 av Jesper Skalberg Karlsson (M) efterfrågas ett tillkännagivande om att utreda en svensk politik för öar. I motionen nämns bl.a. den gotländska välfärdens särdrag i och med den ökade belastningen under sommaren.

I motion 2022/23:1157 av Dennis Dioukarev och Jimmy Ståhl (båda SD) förordas ett tillkännagivande om att utreda möjligheten att göra Göteborg till en experimentstad för ny teknik.

I motion 2022/23:1886 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) förordas ett tillkännagivande om nödvändiga åtgärder för en klimatsmart Stockholmsregion. I motionen nämns bl.a. ett behov av att regeringen säkerställer ett tydligt stöd för utvecklingen genom entydiga uppdrag till länsstyrelsen och berörda myndigheter.

I motion 2022/23:749 av Nicklas Attefjord (MP) förordas ett tillkännagivande om att utreda och stödja den lokala ekonomin för Sveriges landsbygder.

I motion 2022/23:1911 av Malin Danielsson m.fl. (L) yrkande 1 förordas ett tillkännagivande om att överväga möjligheten att stärka Stockholmsregionen som möjligheternas tillväxtregion. Vidare föreslås i yrkande 2 ett tillkännagivande om att överväga möjligheten att utse Stockholmsregionen till nationellt innovationsområde. Därtill efterfrågas i yrkande 4 ett tillkännagivande om att överväga att Stockholmsregionen behöver levande kustsamhällen genom deras potential att utveckla det lokala näringslivet och besöksnäringen.

Bakgrund och pågående arbete

Förordningen om regionalt tillväxtarbete

I förordningen (2017:583) om regionalt tillväxtarbete finns bestämmelser om regionalt tillväxtarbete och statliga myndigheters medverkan i det regionala tillväxtarbetet.

I förordningen anges att den nationella strategin för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015–2020 ska vara vägledande för det regionala tillväxtarbetet. Det regionala tillväxtarbetet ska utformas och bedrivas i sektorsövergripande samarbete mellan aktörer på lokal, regional, nationell och internationell nivå. Vidare anges att regionerna och Gotlands kommun har ansvaret för det regionala tillväxtarbetet i sina respektive län. Aktörer med regionalt utvecklingsansvar ska utarbeta och fastställa en regional utvecklingsstrategi och samordna insatser för att genomföra strategin. Vidare framgår av förordningen att statliga myndigheter inom sina verksamhetsområden ska verka för att målet för den regionala tillväxtpolitiken uppnås. När det är lämpligt ska myndigheterna i sin verksamhet i så stor utsträckning som möjligt ta hänsyn till regionala förutsättningar. Myndigheterna ska i sin verksamhetsplanering beakta insatser som bidrar till att uppnå målen i de regionala utvecklingsstrategierna och till det regionala tillväxtarbetet i övrigt. Enligt uppgift från Regeringskansliet ska förordningen revideras och de hänvisningar som finns till den nationella strategin för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015–2020 ska tas bort och ersättas med hänvisningar till nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030.

Transportbidraget

Transportbidraget är ett regionalpolitiskt stöd som kan betalas ut som en kompensation till företag i de fyra nordligaste länen för kostnadsnackdelar till följd av långa transportavstånd för varor. Bidraget syftar även till att stimulera till höjd förädlingsgrad i områdets näringsliv. Transporten ska ske på järnväg, i yrkesmässig trafik på väg eller till sjöss.

I proposition 2022/23:2 Höständringsbudget för 2022 anförde regeringen att anslaget 1:2 Transportbidrag borde ökas med 77 miljoner kronor eftersom utbetalningarna av bidraget bedömdes bli högre än vad som tidigare beräknats till följd av högre utgifter för godstransporter. Riksdagen biföll förslaget i december 2022 (bet. 2022/23:FiU11). Vidare ska Tillväxtverket enligt regleringsbrevet för budgetåret 2021 analysera merkostnaderna generellt för transport av varor för företag i stödområdet för transportbidraget, dvs. de fyra nordligaste länen. Uppdraget ska redovisas senast den 31 januari 2023.

Främjandearbete

Regelförenkling syftar till att göra det enklare för företag att utveckla och driva sin verksamhet genom att de regler som finns är så ändamålsenliga som möjligt så att den administration som krävs för att följa regelverken hålls till ett minimum. Riksdagen har tillkännagett för regeringen att den ska lämna en årlig redogörelse till riksdagen om förenklingsarbetet, så att riksdagen kan få en möjlighet att kontinuerligt följa utvecklingen på området (bet. 1998/99:NU6, rskr. 1998/99:170).

I budgetpropositionen för 2023 (prop. 2022/23:1 utg.omr. 24) anfördes att regeringen under 2021 beslutade om nya mål för förenklingspolitiken och redovisade målen för riksdagen. I budgetpropositionen noteras bl.a. att det under 2021 utvecklades en ny e-tjänst för ansökan om tillfälligt serverings-tillstånd till allmänheten och att e-tjänsten för anmälan av livsmedel samt guiden och checklistan för biodling uppdaterades. Vidare anfördes i budgetpropositionen att Tillväxtverket, inom ramen för livsmedelsstrategin, har fått i uppdrag att bl.a. arbeta med förenkling genom utveckling av verksamt.se. Därtill beskrivs ett förenklingsuppdrag som beslutades i september 2022 och omfattar tio myndigheter. Uppdraget fokuserar på de myndigheter som har flest direkta kontakter med företag och de ärenden som har störst betydelse för företagen. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) årligen 2023–2028. Vidare anför regeringen att en fördjupad redovisning med analys och förslag som kan bidra till att nå de förenklingspolitiska målen redovisas 2024, 2026 och 2028. Uppdraget ska slutredovisas senast den 30 april 2029.

Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030

Som nämnts ovan presenterade regeringen i mars 2021 skrivelsen Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030 (skr. 2020/21:133). När det gäller tillväxt och företagande anges i strategin ett gott näringslivsklimat med goda ramvillkor och väl fungerande kapitalförsörjning som en av fem prioriteringar för det strategiska området Innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande i hela landet. Vidare anför regeringen att för att skapa bättre förutsättningar för ett mångsidigt, konkurrenskraftigt och hållbart näringsliv med god förmåga till förnyelse i

hela landet behöver bl.a. landsbygdernas företagsklimat stärkas. Därtill specificeras att i syfte att främja företagets konkurrenskraft och innovationsförmåga ska kostnaderna till följd av regler minska, handläggningstiderna kortas, och det ska bli enklare att lämna uppgifter till myndigheterna.

Regionalt kompetensförsörjningsarbete

När det gäller kompetensförsörjningsarbete anger regeringen i den ovan nämnda skrivelsen Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030 att behoven av kompetensförsörjning och kompetensutveckling varierar mellan olika delar av landet. Således blir insatser mer ändamålsenliga om de har ett territoriellt perspektiv och anpassas till olika regionala förutsättningar. Regeringen menar att en väl fungerande infrastruktur för kompetensförsörjning och ett livslångt lärande samt ett utvecklat regionalt kompetensförsörjningsarbete är prioriterat.

I rapporten Slutrapport av uppdraget att stödja regionalt kompetensförsörjningsarbete 2018–2021 från januari 2022 redovisar Tillväxtverket det regeringsuppdrag myndigheten hade under perioden 2018–2020 (dnr Å 2018–3). Tillväxtverket noterar att kompetensförsörjnings-området nu är mer tydligt och centralt i de regionala utvecklingsstrategierna än tidigare. Det är emellertid Tillväxtverkets uppfattning att för att skapa ett effektivt kompetensförsörjningssystem behöver även den nationella samordningen förstärkas så att mål och insatser kompletterar varandra. Tillväxtverket lämnar följande rekommendationer till regeringen för det fortsatta regionala kompetensförsörjningsarbetet:

- Ge regionerna långsiktig styrning och förutsättningar för det regionala kompetensförsörjningsarbetet.
- Ge tydlig inriktning till regionerna att fortsätta arbetet med att bidra till etablering och utveckling av lärcentrum.
- Ge Tillväxtverket ett långsiktigt uppdrag med att stödja det regionala kompetensförsörjningsarbetet.
- Etablera ett nationellt kompetensförsörjningsråd eller liknande.

Kompetensförsörjningsarbetet berörs även av Tillväxtverkets ovannämnda rapport Regionalt utvecklingsarbete 2021 (dnr Å 2021–7242). Av rapporten framgår att regionerna bedriver ett fortsatt omfattande arbete med kompetensförsörjning. Tillväxtverket noterar emellertid att kompetensförsörjning är ett område som berör flera politikområden och många aktörer samt att det saknas en helhetssyn och ett samlat ansvar på lokal, regional och nationell nivå. Således är kompetensförsörjning i sig fortsatt en av de största utmaningarna i flera regioner.

Vidare anger regeringen i budgetpropositionen för 2023 utgiftsområde 19 Regional utveckling att kompetensförsörjning och kompetensutveckling är ett strategiskt område för det regionala utvecklingsarbetet inom ramen för den ovannämnda nationella strategin. Exempelvis ska regionerna och Gotlands

kommun fastställa mål och prioriteringar för det regionala kompetensförsörjningsarbetet samt tillhandahålla bedömningar av länets kompetensbehov inom offentlig och privat sektor på kort och lång sikt.

Tidigare riksdagsbehandling

Våren 2018 behandlade utskottet proposition 2017/18:179 En sammanhållen politik för Sveriges landsbygder – för ett Sverige som håller ihop (bet. 2017/18:NU19). I propositionen framhålls att det är angeläget att myndigheter i sina verksamheter beaktar vilka konsekvenser myndighetens beslut eller åtgärder får för landsbygden. Utskottet föreslog att riksdagen skulle godkänna regeringens förslag till övergripande mål för en sammanhållen landsbygds- politik.

Vidare behandlade utskottet under förra valperioden senast våren 2022 ett flertal motionsyrkanden liknande de nu aktuella (bet. 2021/22:NU11). Utskottet avstyrkte yrkandena med hänvisning till bl.a. pågående insatser. Vidare avstyrkte utskottet våren 2021 motionsyrkanden om åtgärder för en klimatsmart Stockholmsregion samt hur Stockholmsregionen som tillväxtmotor kan stärkas (bet. 2020/21:NU14). Detta med hänvisning till utskottets principiella hållning att de åtgärder och insatser som begärs för olika delar av landet i första hand ska prövas inom ramen för de möjligheter som riksdagen och regeringen anförtror de regionala organen samt i förekommande fall olika myndigheter. Våren 2021 avstyrkte även utskottet ett motionsyrkande om behovet av att främja kvinnors företagande i en växande Stockholmsregion (bet. 2020/21:NU20). Yrkandet avstyrktes bl.a. med hänvisning till pågående insatser. Därtill behandlade utskottet våren 2022 regeringens skrivelse 2021/22:3 En förenklingspolitik för stärkt konkurrenskraft, tillväxt och innovationsförmåga samt ett flertal motionsyrkanden om regelförenkling för företag (bet. 2021/22:NU16). När det gäller motionsyrkanden om myndigheternas arbete med regelförenkling avstyrktes dessa med hänvisning till pågående insatser. Förslag liknande de i motionerna 2022/23:1539 (S) och 2022/23:1416 (M) har inte behandlats av utskottet i närtid.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottets ställningstagande redovisas under följande rubriker:

- Främjande och uppdrag om landsbygdsperspektivet
- Övrigt om tillväxt och företagande.

Främjande och uppdrag om landsbygdsperspektivet

I två motioner förordas att regeringen ska ge myndigheter ett främjandeuppdrag om att de särskilt bör beakta landsbygdsperspektivet och

landsbygdsföretagare. I de motionsyrkanden som utskottet tar ställning till i detta avsnitt föreslås därtill åtgärder som syftar till att gynna den regionala utvecklingen i hela landet. Utskottet vill inledningsvis uttala sitt stöd för uppfattningen om att förutsättningarna för att bo, verka och leva i hela landet behöver förbättras. Det är således centralt att stärka utvecklingskraften i städer och tätorter samt i glesbygder och på landsbygder. Utskottet kan emellertid notera att det i budgetpropositionen för 2023 (prop. 2022/23:1 utg.omr. 24) anförs att regeringen under 2021 beslutade om nya mål för förenklingspolitiken och redovisade målen för riksdagen. Därtill beslutades i september 2022 om ett förenklingsuppdrag som omfattar tio myndigheter. Vidare noterar utskottet att riksdagen har tillkännagett för regeringen att den ska lämna en årlig redogörelse till riksdagen om förenklingsarbetet (bet. 1998/99:NU6, rskr. 1998/99:170). Utskottet kan även konstatera att det av förordningen om regionalt tillväxtarbete (2017:583) framgår att myndigheterna, inom ramen för sina verksamhetsområden, ska medverka i det regionala utvecklingsarbetet i samverkan med regionerna och Gotlands kommun. När det är lämpligt ska myndigheterna i sin verksamhet i så stor utsträckning som möjligt ta hänsyn till regionala förutsättningar. Utskottet vill därtill påminna om att det under förra valperioden, senast våren 2022, behandlade motionsyrkanden liknande de nu aktuella (bet. 2021/22:NU11). Utskottet avstyrkte yrkandena med hänvisning till bl.a. att den nationella strategin för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030 (skr. 2020/21:133) identifierar ett fyrtiotal myndigheter samt länsstyrelserna, universiteten och högskolorna som verksamheter av särskild betydelse för möjligheterna att uppnå den regionala utvecklingspolitikens mål. Därtill behandlade utskottet våren 2022 regeringens skrivelse 2021/22:3 En förenklingspolitik för stärkt konkurrenskraft, tillväxt och innovationsförmåga samt ett flertal motionsyrkanden om regelförenkling för företag (bet. 2021/22:NU16). När det gäller motionsyrkanden om myndigheternas arbete med regelförenkling avstyrktes dessa med hänvisning till pågående insatser.

Sammanfattningsvis ser utskottet därför inget skäl för riksdagen att göra några tillkännagivanden i enlighet med vad som föreslås i motionerna.

Därmed avstyrks samtliga motionsyrkanden.

Övrigt om tillväxt och företagande

I de motionsyrkanden som utskottet tar ställning till i detta avsnitt förordas olika åtgärder som syftar till att gynna den regionala utvecklingen. Förslagen rör förutsättningar för att utveckla och driva företag på landsbygden, insatser för att säkra kompetensförsörjningen samt öka antalet arbetstillfällen på landsbygden, likväl som för att stödja den lokala ekonomin. Därtill föreslås i ett antal motioner åtgärder och insatser för att främja utvecklingen i särskilda delar av Sverige.

Med anledning av motionsyrkandena vill utskottet inledningsvis påminna om målet för den regionala utvecklingspolitiken: utvecklingskraft med stärkt

lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av landet (prop. 2022/23:1 utg.omr. 19). Utskottet kan notera att regeringen i budgetpropositionen för 2023 utgiftsområde 19 Regional utveckling anför att utvecklingskraften i städer och tätorter samt i glesbygder och på landsbygder ska stärkas. Därtill ska villkoren för att bo, verka och leva i hela Sverige förbättras och kostnaderna för resande ska minska. Utskottet vill även påminna om att det under förra valperioden, senast våren 2022, behandlade ett flertal motionsyrkanden liknande de nu aktuella (bet. 2021/22:NU11). Utskottet avstyrkte yrkandena bl.a. med hänvisning till att regeringen hade aviserat att den skulle ta fram en handlingsplan för den nationella strategin för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030. Utskottet kan nu konstatera att regeringen i maj 2022 beslutade om Handlingsplan för det statliga genomförandet 2022–2024 av Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030 (N2021/02993).

När det gäller kompetensförsörjning noterar utskottet att Tillväxtverket i rapporten Slutrapport av uppdraget att stödja regionalt kompetensförsörjningsarbete 2018–2021, från januari 2022, redovisar det regeringsuppdrag myndigheten hade under perioden 2018–2020 (dnr Ä 2018–3). Här noterar Tillväxtverket att kompetensförsörjningsområdet nu är mer tydligt och centralt i de regionala utvecklingsstrategierna än tidigare. Utskottet vill i sammanhanget även påpeka att det av myndighetens rapport Regionalt utvecklingsarbete 2021 (dnr Ä 2021–7242) framgår att regionerna bedriver ett fortsatt omfattande arbete med kompetensförsörjning. Vidare konstaterar utskottet att regeringen i budgetpropositionen anger att kompetensförsörjning och kompetensutveckling är ett strategiskt område för det regionala utvecklingsarbetet (prop. 2022/23:1 utg.omr. 19).

När det gäller förslag på åtgärder och insatser för att främja utvecklingen i särskilda delar av Sverige vill utskottet uttrycka sin förståelse för att enskilda ledamöter vill uppmärksamma problem eller framgångsrika insatser i vissa geografiskt avgränsade områden. Utskottet kan därtill åter konstatera att det av förordningen om regionalt tillväxtarbete (2017:583) framgår att myndigheterna, inom ramen för sina verksamhetsområden, ska medverka i det regionala utvecklingsarbetet i samverkan med regionerna och Gotlands kommun. När det är lämpligt ska myndigheterna i sin verksamhet i så stor utsträckning som möjligt ta hänsyn till regionala förutsättningar. Utskottet noterar också att Tillväxtverket har i uppdrag att analysera merkostnaderna generellt för transport av varor för företag i stödområdet för transportbidraget, och att uppdraget ska redovisas senast den 31 januari 2023. Utgångspunkten i utskottets prövning av motioner av detta slag har dock sedan hösten 2007 varit det övergripande målet för den regionala tillväxtpolitiken, dvs. utvecklingskraft i alla delar av landet med stärkt lokal och regional konkurrenskraft. Utskottet ser inte heller denna gång något skäl att frånga sin principiella hållning att de åtgärder och insatser som begärs för olika delar av landet i första hand ska prövas inom ramen för de möjligheter som riksdagen

och regeringen anförtror de regionala organen samt i förekommande fall olika myndigheter.

Därmed avstyrks samtliga motionsyrkanden.

Kommersiell service

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandena om kommersiell service bl.a. med hänvisning till pågående insatser.

Jämför reservation 9 (SD).

Motionerna

I kommittémotion 2022/23:934 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 9 förordas ett tillkännagivande om lanthandlarnas roll som ombud för statliga bolag. Vidare efterfrågas i yrkande 10 ett tillkännagivande om stöd för kommersiell service på landsbygden. Motionärerna anser att denna typ av stöd måste utvärderas och följas upp av ansvarig myndighet för att säkerställa att stödet har avsedd effekt och är på en tillräcklig nivå för att nå de önskade målen.

I kommittémotion 2022/23:937 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 14 förordas ett tillkännagivande om tillräckligt stöd för kommersiell service på landsbygden. I motionen nämns bl.a. att sambandet mellan en fungerande kommersiell service och förutsättningarna för att bo och verka på landsbygden bör betonas. Vidare föreslås i yrkande 15 ett tillkännagivande om lanthandlarnas roll som ombud för statliga bolag.

I kommittémotion 2022/23:970 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 14 föreslås ett tillkännagivande om att utreda möjligheterna till ett kompletterande samhällsstöd till lanthandlare.

Bakgrund och pågående arbete

Stöd till kommersiell service i glesbygder och på landsbygder

För att stödja utvecklingen av kommersiell service i glesbygderna och på landsbygderna finns investeringsbidrag, hemsändningsbidrag, servicebidrag och ett särskilt driftstöd till de glesbygdsområden som är särskilt sårbara och utsatta. Stöden regleras i förordningar och finansieras av anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder inom utgiftsområde 19 Regional utveckling i statens budget.

För att främja en god tillgång till kommersiell service kan ekonomiskt stöd beviljas enligt förordningen (2000:284) om stöd till kommersiell service. Stödet kan beviljas till bl.a. näringsidkare med fasta försäljningsställen för

dagligvaror eller drivmedel i glesbygden och på landsbygden. Av förordningen framgår att stöd till kommersiell service ska bidra till att uppfylla målet för den regionala tillväxtpolitiken. Stöd får vidare lämnas i områden där servicen är gles, där länsstyrelsen enligt förordningen får meddela närmare föreskrifter om i vilka områden stöd får lämnas. Vidare får stödet inte otillbörligt gynna en viss näringsidkare och måste lämnas i enlighet med kommissionens förordningar.

Det särskilda driftstödet till butiker i sårbara och utsatta områden infördes 2016 baserat på förslaget i utredningen Service i glesbygds slutbetänkande (SOU 2015:35). Stödet får endast lämnas till butiker som uppfyller ett antal kriterier. Bland annat ska försäljningsstället ha ett mångsidigt utbud av dagligvaror och vara beläget mer än 10 kilometer från en annan butik som har ett mångsidigt utbud av dagligvaror eller som är beläget i ett skärgårdsområde utan fast landförbindelse. Dock gäller att om det finns särskilda skäl för det får särskilt driftstöd lämnas till en butik trots att det inte uppfyller alla uppställda kriterier. Vid en bedömning av ansökningar om särskilt driftstöd ska butiker som är betydelsefulla även för tillgängligheten till annan grundläggande kommersiell service än försäljning av dagligvaror prioriteras. Stödmottagaren ska som villkor för stöd åta sig att utföra en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse. Regionen ska i stödbeslutet ange de närmare villkoren för tjänsten. Dessa ska innefatta åtminstone vilket utbud av dagligvaror som ska tillhandahållas och under vilken tid som butiken ska hålla öppet. Frågan om stöd ska prövas för varje år.

Regeringen anger i budgetpropositionen för 2023 (prop. 2022/23:1 utg.omr. 19) att under 2018–2021 har i genomsnitt 273 butiker årligen beviljats stöd jämfört med i genomsnitt 183 butiker årligen 2016 och 2017. Vidare anges att avståndet mellan butiker som beviljats särskilt driftstöd och närmaste dagligvarubutik under 2018–2021 var ca 18 kilometer. Detta kan jämföras med 2016 och 2017 då avståndet var ca 22 kilometer. Regeringens bedömning är att nedläggningen av butiker som beviljats särskilt driftstöd i dessa servicelesa områden har avstannat.

Servicebidrag till lanthandlare

I december 2022 meddelade regeringen att den beslutat om ett extra servicebidrag till dagligvarubutiker i serviceglesa områden på 25 miljoner kronor 2023. Regeringen anförde att det rådande omvärldsläget medför särskilda utmaningar för lanthandlare såsom höga elpriser, höga inköpspriser samt förändringar av konsumenternas inköpsvanor. Regeringens extra satsning på servicebidrag till dagligvarubutiker i serviceglesa områden gäller under 2023. Bidrag kan beviljas i enlighet med förordningen (2000:284) om stöd till kommersiell service.

Metodstöd för regionala serviceprogram 2022–2030

I april 2021 gav regeringen Tillväxtverket i uppdrag att till den 30 juni 2021 ta fram ett metodstöd för regionala serviceprogram 2022–2030 (N2021/01349). Myndigheten ska därefter bistå regionerna och Gotlands kommun om de beslutar att ta fram regionala serviceprogram för perioden 2022–2030, såväl vid framtagande som vid genomförande av programmen. I Tillväxtverkets metodstöd anförts att regionala serviceprogram är ett sätt att stärka samordningen mellan olika aktörer och insatser och att prioritera stöden till kommersiell service (rapport 0382). En del av metodstödet beskriver samverkan mellan aktörer med olika roller. En annan del handlar om analys av behov av och förutsättningar för service nu och i framtiden.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden liknande de nu aktuella om kommersiell service behandlade utskottet under förra valperioden senast våren 2022. Utskottet avstyrkte motionsyrkandena bl.a. med hänvisning till pågående insatser (bet. 2021/22:NU11). När det gäller yrkanden om villkor för ombud påminde utskottet om det man tidigare anfört om att beslut om ersättning till lanthandlare som agerar som ombud för bolag med statligt ägande fattas av de enskilda bolagen och därmed ytterst är en styrelse- och ledningsfråga.

Utskottets ställningstagande

I två motioner förordas tillkännagivanden om lanthandlarnas roll som ombud för statliga bolag. När det gäller förslagen om att förenkla villkoren för att bli ombud för statliga tjänster samt höja ersättningsnivåerna till ombuden vill utskottet understryka att beslut om ersättningar fattas av de enskilda bolagen och därmed ytterst är en styrelse- och ledningsfråga eftersom ansvaret för verksamheten ligger på bolagens ledningar. Utskottet ser därför ingen anledning att tillstyrka dessa motionsyrkanden.

I tre motioner förordas tillkännagivanden om stöd för kommersiell service på landsbygden, respektive kompletterande samhällsstöd till lanthandlare. Utskottet vill i detta sammanhang understryka att det på en övergripande nivå inte har någon annan uppfattning än motionärerna när det gäller betydelsen av tillgången till kommersiell service i hela landet. En levande landsbygd är en förutsättning för en långsiktig utveckling och tillväxt i hela Sverige.

Utskottet kan med anledning av nämnda motioner notera att det pågår insatser som syftar till att förbättra servicen på landsbygden. För att främja en god tillgång till kommersiell service kan exempelvis ekonomiskt stöd beviljas enligt förordningen (2000:284) om stöd till kommersiell service. Därtill infördes det särskilda driftstödet till butiker i sårbara och utsatta områden 2016 baserat på förslaget i utredningen Service i glesbygds slutbetänkande (SOU 2015:35). Utskottet kan vidare notera redovisningen i budgetpropositionen för 2023 där det anges att under 2018–2021 har i genomsnitt 273 butiker årligen

beviljats stöd jämfört med i genomsnitt 183 butiker 2016 och 2017. Därtill gav regeringen i april 2021 Tillväxtverket i uppdrag att till den 30 juni 2021 ta fram ett metodstöd för regionala serviceprogram 2022–2030 (N2021/01349). Avslutningsvis noterar utskottet även att regeringen i december 2022 meddelade att den beslutat om ett extra servicebidrag till dagligvarubutiker i serviceglesa områden på 25 miljoner kronor 2023. Utskottet ser därför inget behov av att riksdagen riktar ett tillkännagivande till regeringen med anledning av de här aktuella motionerna.

Därmed avstyrker utskottet samtliga motionsyrkanden.

Lokalisering av statliga myndigheter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandena om lokalisering av statliga myndigheter bl.a. med hänvisning till pågående insatser.

Jämför reservation 10 (S).

Motionerna

I kommittémotion 2022/23:2166 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkande 10 efterfrågas ett tillkännagivande om omlokalisering av statliga jobb.

I kommittémotion 2022/23:934 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om utlokalisering av statliga myndigheter.

I motion 2022/23:382 av Kristoffer Lindberg (S) förordas ett tillkännagivande om att undersöka förutsättningarna för att prioritera omlokalisering av statliga arbetstillfällen till Gävleborg.

I motion 2022/23:570 av Heléne Björklund och Annette Rydell (båda S) efterfrågas ett övervägande av omlokalisering av myndigheter till Blekinge.

I motion 2022/23:694 av Azra Muranovic m.fl. (S) förordas ett tillkännagivande om att fortsätta arbetet med att omlokalisera statliga myndigheter och beakta de län som har en låg lokaliseringkvot.

I motion 2022/23:1348 av Lars Isacson och Sofie Eriksson (båda S) föreslås ett tillkännagivande om ett samlat myndighetsstöd för norra Sverige. I motionen nämns bl.a. ett behov av en myndighet med ett särskilt uppdrag att samordna industrialisering norr om Dalälven.

I motion 2022/23:1430 av Adnan Dibrani och Jennie Nilsson (båda S) yrkande 1 förordas ett tillkännagivande om vikten av att fortsätta arbetet för en statlig närvaro i hela landet. Vidare föreslås i yrkande 2 ett tillkännagivande om att i arbetet för en statlig närvaro i hela landet särskilt studera förutsättningarna för omlokalisering av myndigheter till regioner som ännu inte fått någon. I motionen nämns bl.a. Halland som föremål för detta.

I motion 2022/23:650 av Mathias Bengtsson (KD) föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör se över hur statlig närvaro kan stärkas i hela landet. I motionen påpekas bl.a. att staten behöver vara med och ta

ansvar för det och bidra till att statliga jobb även finns på mindre orter, utanför storstäderna.

I motion 2022/23:1515 av Larry Söder (KD) anförs att regeringen bör se över möjligheten att förlägga en myndighet till Halland.

Bakgrund och pågående arbete

Riksdagens tillkännagivanden om lokalisering av myndigheter

Hösten 1996 tillkännagav riksdagen för regeringen ett antal principer för såväl den geografiska placeringen av statliga myndigheter som beslutshandlingen av sådana ärenden (bet. 1996/97:AU2, rskr. 1996/97:106). Utskottet redogjorde åter för dessa principer i sitt betänkande om regional tillväxtpolitik våren 2016 (bet. 2015/16:NU17) och noterade då att regeringen gett Statskontoret och Statens servicecenter i uppdrag att se över olika aspekter av lokaliseringsfrågan. Samtidigt menade utskottet att utvecklingen under lång tid inte varit i enlighet med de principer som riksdagen fastställt, oberoende av regeringar och tidigare uttalade ambitioner om att noga pröva om myndigheter i ökad utsträckning skulle kunna lokaliseras utanför storstäderna. Utskottet föreslog därför att riksdagen genom att helt eller delvis bifalla ett antal motioner skulle tillkänna för regeringen att den ska pröva möjligheterna att omlokalisera myndigheter. Vidare anförde utskottet att regeringen i ett lämpligt sammanhang borde återrapportera till riksdagen vilka åtgärder som vidtagits och hur de principer som riksdagen tidigare fastställt tillämpas. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Riksdagen har gjort flera ytterligare tillkännagivanden till regeringen med bäring på frågan om statliga myndigheters lokalisering som har beretts av andra utskott. Bland annat beslutade riksdagen våren 2016 i enlighet med finansutskottets förslag om ett tillkännagivande om att regeringen borde se till att statliga myndigheter under regeringen lokaliseras till förorter och lägen utanför de dyraste områdena i Stockholms innerstad samt även pröva en lokalisering till andra delar av landet (bet. 2015/16:FiU25, rskr. 2015/16:208).

Regeringen angav i budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 2) att den, med anledning av riksdagens tillkännagivanden om att den statliga närvaron bör öka i hela landet, mellan 2015 och 2019 har fattat 21 regeringsbeslut om lokalisering av hela eller delar av myndigheters verksamheter som berör 20 olika myndigheter (Tillväxtverket omfattas av två beslut). Merparten av besluten har avsett verksamheter i Stockholms län, som har omlokaliseras till andra delar av landet. Regeringen angav vidare att den med anledning av sina beslut om omlokaliseringar, myndigheternas egna initiativ till lokaliseringar och införandet av förordningen om statliga myndigheters lokalisering anser att tillkännagivandena är slutbehandlade.

Förordningen om statliga myndigheters lokalisering

Regeringen utfärdade den 11 april 2019 förordningen (2019:202) om statliga myndigheters lokalisering (Fi2019/01505/SFÖ). Förordningen innebär bl.a. att myndigheter vid beslut om lokalisering, vare sig det gäller placering av ett fast arbetsställe för första gången eller avveckling av ett arbetsställe på en viss ort, ska genomföra analyser av verksamhetsmässiga, personella, ekonomiska och regionala konsekvenser inom myndighetens ansvarsområden samt att lokaliseringsbeslut ska fattas av myndighetens ledning. Av analysen ska det också framgå vilka alternativa möjligheter som finns att utveckla eller rationalisera myndighetens befintliga verksamhet på en viss ort. Förordningen trädde i kraft den 1 juni 2019.

Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030

I den nationella strategin för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030 som regeringen beslutade om våren 2021 (skr. 2020/21:133) som nämnts ovan, framhåller regeringen att en fortsatt utveckling av den statliga närvaron och servicen i hela landet är viktigt för att upprätthålla legitimitet och förtroende för statsförvaltningen. För att åstadkomma en jämnare fördelning av statliga arbetstillfällen över landet menar regeringen att det är angeläget att stärka den statliga närvaron utanför de största städerna. En utgångspunkt var att inga nya myndigheter skulle lokaliseras i Stockholm under valperioden. Regeringen anför vidare att staten måste som arbetsgivare ta ett större ansvar både för regional utveckling och för möjligheterna att erbjuda statliga arbetstillfällen i hela landet. Spridningen av statliga myndigheters lokalisering kan även bidra till att förbättra arbetsmarknaden i landsbygderna och därmed bidra till en hållbar regional utveckling.

Granskning av omlokalisering av myndigheter

I december 2021 meddelade Riksrevisionen att den genomför en granskning av regeringens lokalisering av myndigheter. Granskningen ska svara på om regeringens beslut om lokalisering av myndigheter till orter utanför Stockholm har genomförts på ett effektivt och långsiktigt ändamålsenligt sätt. Granskningen kommer bl.a. att fokusera på vilka effekter besluten har haft på arbetsmarknaden på de aktuella orterna samt på hur myndigheterna har hanterat kompetensförsörjning och andra utmaningar kopplade till möjligheterna att bedriva en effektiv verksamhet. Resultatet av granskningen kommer att presenteras i en rapport med planerad publicering i februari 2023.

Tidigare riksdagsbehandling

Ett flertal motionsyrkanden liknande de nu aktuella om lokalisering av statliga myndigheter avstyrktes av utskottet under förra valperioden senast våren 2022 (bet. 2021/22:NU11). Utskottet avstyrkte då motionsyrkandena bl.a. med

hänvisning till att utskottet skulle få skäl att återkomma till frågan i samband med hanteringen av regeringens skrivelse med anledning av Riksrevisionens granskning av om regeringens beslut om lokalisering av myndigheter till orter utanför Stockholm har genomförts på ett effektivt och långsiktigt ändamålsenligt sätt. Vidare avstyrkte utskottet våren 2019 motionsyrkanden om statliga jobb utanför storstadsregionerna bl.a. med hänvisning till pågående insatser (bet. 2018/19:NU8). Förslag liknande det i motion 2022/23:1348 (S) har inte behandlats av utskottet i närtid.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis framhålla att det inte har någon annan uppfattning än motionärerna om att de statliga myndigheterna har en viktig roll i att underlätta för människor att kunna bo och verka på landsbygden. Utskottet kan emellertid konstatera att regeringen efter riksdagens tillkännagivanden 2016 (bet. 2015/16:NU17, rskr. 2015/16:201 och bet. 2015/16:FiU25, rskr. 2015/16:208) om att den statliga närvaron bör öka i hela landet har fattat ett antal regeringsbeslut om lokalisering där hela eller delar av myndigheters verksamheter i Stockholms län har omlokaliseras till andra delar av landet. I sammanhanget kan utskottet notera att regeringen i budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 2) angav att den, med anledning av riksdagens tillkännagivanden om att den statliga närvaron bör öka i hela landet, mellan 2015 och 2019 har fattat 21 regeringsbeslut om lokalisering av hela eller delar av myndigheters verksamheter som berör 20 olika myndigheter. Därtill trädde förordningen om statliga myndigheters lokalisering i kraft i juni 2019.

Utskottet kan vidare konstatera att Riksrevisionen i december 2021 meddelade att myndigheten genomför en granskning av om regeringens beslut om lokalisering av myndigheter till orter utanför Stockholm har genomförts på ett effektivt och långsiktigt ändamålsenligt sätt. Riksrevisionens rapport väntas bli publicerad i februari 2023 och utskottet kommer således att få skäl att återkomma till frågan om myndigheters lokalisering i samband med hanteringen av regeringens skrivelse med anledning av granskningen.

Utskottet ser därför inte att det finns skäl för riksdagen att i nuläget rikta ytterligare tillkännagivanden till regeringen med anledning av de åtgärder som förordas i de aktuella motionerna.

Därmed avstyrker utskottet samtliga motionsyrkanden.

Återföring av medel och produktionsvärden från naturresurser

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandena om återföring av medel och produktionsvärden från naturresurser bl.a. med hänvisning till pågående insatser och utredningar.

Jämför reservation 11 (SD), 12 (C), 13 (V) och 14 (MP).

Motionerna

Regionalisering av fastighetsskatt

I partimotion 2022/23:1672 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 50 förordas ett tillkännagivande om att vid en större översyn av skattesystemet utreda hur skatteintäkter från fastighetsskatten på vind- och vattenkraftverk kan komma kommuner och regioner till del.

I kommittémotion 2022/23:1022 av Per Söderlund m.fl. (SD) yrkande 24 anförs att regeringen borde överväga att regionalisera beskattningen av industri- och energifastigheter.

I kommittémotion 2022/23:2192 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 18 förordas ett tillkännagivande om att vid en större översyn av skattesystemet utreda hur skatteintäkter från fastighetsskatten på vind- och vattenkraftverk kan komma kommuner och regioner till del.

I motion 2022/23:2233 av Eric Palmqvist och Johnny Svedin (båda SD) efterfrågas ett tillkännagivande om att utreda förutsättningarna för att införa en regionaliserad fastighetsskatt för elproduktions- och industrifastigheter.

I motion 2022/23:197 av Anne-Li Sjölund (C) föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheten att regionalisera fastighetsskatten på energi-producerande fastigheter såsom vatten- och vindkraft.

I motion 2022/23:1626 av Martina Johansson (C) föreslås ett tillkännagivande om att se över om en större del av fastighetsskatten kan tillfalla kommuner och regioner.

Övrigt om återföring av medel och produktionsvärden från naturresurser

I partimotion 2022/23:1235 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 6 förordas ett tillkännagivande om att regeringen skyndsamt bör återkomma med lagförslag om en lagstadgad, obligatorisk produktionsbaserad ekonomisk ersättning för vindkraft där en andel går till den kommun där vindkraft byggs. Vidare föreslås i yrkande 17 ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med ett förslag på hur en större del av vattenkraftens vinster ska komma de berörda kommunerna till del.

I partimotion 2022/23:36 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 6 förordas ett tillkännagivande om att införa en lokal elbonus som ger kommunerna betalt för den förnybara el de producerar. Vidare föreslås i yrkande 8 ett tillkännagivande om att ge närboende till vindkraft rätt till andelsägande.

I partimotion 2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 10 efterfrågas ett tillkännagivande om att ge närboende möjlighet att bli delägare där det byggs vindkraftverk. Vidare förordas i yrkande 12 ett tillkännagivande om att inrätta en lokal elbonus som ger Sveriges kommuner och regioner betalt för deras befintliga och tillkommande förnybara elproduktion.

I kommittémotion 2022/23:2171 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om att införa en lokal elbonus som ger kommunerna betalt för den förnybara el de producerar. Därtill efterfrågas i yrkande 7 ett tillkännagivande om att ge närboende till vindkraft rätt till andelsägande.

I motion 2022/23:1350 av Sofie Eriksson m.fl. (S) efterfrågas ett tillkännagivande om att se över ett system för att kompensera dem vars omgivning påtagligt påverkas av vindkraftsutbyggnad och ge kommunerna stärkta incitament att medverka till utbyggd vindkraft.

I motion 2022/23:826 av Lars Beckman (M) föreslås ett tillkännagivande om att överväga att göra en översyn om överskottet från vattenkraften.

I motion 2022/23:1084 av Jörgen Berglund (M) föreslås ett tillkännagivande om att överväga att göra en översyn av hur vattenkraftskommunerna i Sverige kan få del av det värde som vattenkraftsproduktionen genererar i fråga om koncessionsavgifter och koncessionskraft.

I motion 2022/23:2084 av Saila Quicklund (M) förordas ett tillkännagivande om att se över hur medel från vattenkraftsproduktionen kan komma de kommuner och regioner där produktionen sker till del.

I motion 2022/23:2085 av Viktor Wärnick (M) anförs att regeringen bör överväga en översyn för att göra det möjligt för gles- och landsbygdslänen att behålla mer av värdet av det som producerats i de egna geografiska regionerna. I motionen nämns bl.a. länen norr om Dalälven.

I motion 2022/23:836 av Helena Lindahl och Daniel Bäckström (båda C) förordas ett tillkännagivande om att berörda kommuner och regioner ska få behålla en rättmätig del av vind- och vattenkraftens värden.

I motion 2022/23:651 av Mathias Bengtsson (KD) anförs att det bör tillsättas en utredning för att utreda för- och nackdelar med en modell där vinsterna från de svenska naturresurserna i första hand hamnar i kommunerna och därifrån omfördelas enligt en fastställd princip.

Bakgrund och pågående arbete

Bygdemedel till vattenverksamhet

Bygdemedel regleras i lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet. Av 6 kap. 1 § framgår att den som har tillstånd till vattenverksamhet ska betala en årlig bygdeavgift som bestäms av mark- och miljödomstolen om verksamheten innebär drift av ett vattenkraftverk, en vattenreglering, vattenöverledning (för något annat ändamål än kraftändamål) eller ytvattentäkt. Bygdeavgiften ska användas dels för att förebygga eller minska sådana skador av vattenverksamheten eller anläggningar för denna som inte har ersatts enligt 31 kap. miljöbalken och för att gottgöra sådana skador (dvs. skador för enskilda), dels för att tillgodose allmänna ändamål för den bygd som berörs av vattenverksamheten eller anläggningar för denna. Närmare föreskrifter om dispositionen av bygdeavgifter återfinns i förordningen (1998:928) om bygde- och fiskeavgifter.

Utredningen En rättssäker vindkraftsprövning

Regeringen tillsatte den 14 oktober 2020 en särskild utredare (klimatsamordnaren Lise Nordin) med uppdrag att ta fram förslag som stärker rättssäkerheten och ökar förutsebarheten och effektiviteten i prövningen av vindkraftsanläggningar. Utredningen överlämnade sitt betänkande En rättssäker vindkraftsprövning (SOU 2021:53) till regeringen den 22 juni 2021. I utredningen behandlas frågan om ekonomisk kompensation till kommuner och lokalsamhällen som påverkas av vindkraftsetableringar. Utredningen gör bedömningen att ekonomisk kompensation i någon form skulle underlätta en fortsatt vindkraftsutbyggnad och att en sådan kompensation bör gå till de kommuner och lokalsamhällen som påverkas av vindkraftsetableringar. Anledningen är att vindkraften haft och fortfarande står inför en stor utbyggnad och att påverkan från verksamheten är av ett sådant slag att ekonomisk kompensation framstår som lämplig. Utredningen menar vidare att en ekonomisk kompensation skulle kunna underlätta tillståndsprocessen genom att göra kommuner och närboende mer positivt inställda till vindkraft än annars samt stärka den lokala och nationella vindkraftsopinionen. För de avtal om ersättningar som finns i dag har överenskommelserna tagits fram genom förhandlingar i varje enskilt fall. Utredningen konstaterar att en reglering av ekonomisk ersättning ligger i linje med utredningens övergripande mål om att öka förutsebarheten och rättssäkerheten i vindkraftsprövningen. Det är viktigt framhåller utredningen att ett ersättningssystem utformas så att det blir enkelt och effektivt samt att ersättningen helst bör gå till både organisationer som företräder lokala organisationer och berörda kommuner. Utredningen har remissbehandlats och remisstiden gick ut den 5 november 2021.

Utredningens förslag och remissvaren har beretts inom Regeringskansliet och våren 2022 överlämnade regeringen en proposition (prop. 2021/22:210) till riksdagen om tidigt kommunalt ställningstagande till vindkraft. Förslaget

innebar att kommunen på begäran skulle ta ställning till om en viss plats kan tas i anspråk för vindkraft eller inte. En begäran om kommunens ställningstagande skulle innehålla en karta som utvisar det mark- eller vattenområde som var avsett att tas i anspråk samt uppgifter om det högsta antalet vindkraftverk och deras högsta höjd. Kommunens ställningstagande skulle motiveras och lämnas inom nio månader från det att en begäran hade kommit in. Vidare anfördes i propositionen att kommunens ställningstagande skulle utgöra en processförutsättning för tillståndsprövningen. En ansökan om tillstånd till vindkraftsverksamhet som inte innehöll ett kommunalt medgivande skulle därför avvisas av prövningsmyndigheten. Ett sådant medgivande skulle även krävas för att tillstånd skulle kunna ges. Förslaget bedömdes spara resurser hos projektörer, tillståndsmyndigheter och andra myndigheter samt vara positivt för sakägare och berörd allmänhet. Därtill föreslogs att en felaktig hänvisning i en bestämmelse i 17 kap. miljöbalken skulle rättas till. Propositionen behandlades av miljö- och jordbruksutskottet som föreslog att riksdagen skulle avslå regeringens proposition (bet. 2021/22:MJU28). Miljö- och jordbruksutskottet bedömde att regeringens lagförslag inte bidrog till att lösa problematiken med att säkra Sveriges växande elbehov samt att göra tillståndprocesserna för vindkraftsetableringar effektivare och mer förutsägbara. Miljö- och jordbruksutskottet menade bl.a. att en sannolik konsekvens av förslaget skulle bli att kommuner i hög utsträckning skulle komma att neka vindkraftsetableringar för att inte riskera att projekt godkänns som i ett senare skede visar sig ha omfattande negativ inverkan på kommuninvånarnas närmiljö. Miljö- och jordbruksutskottet ansåg att regeringen hade hanterat frågeställningen om kommuners incitament att medverka till utbyggnad av vindkraft på fel sätt och i fel ordning och menade att villkoren för lokal kompensation först måste klargöras om acceptansen för vindkraft ska öka.

Kammaren biföll miljö- och jordbruksutskottets förslag om avslag på propositionen.

Utredningen Stärkta incitament för utbyggd vindkraft

Med anledning av de bedömningar som utredningen En rättssäker vindkraftsprövning (SOU 2021:53) gör när det gäller frågan om ekonomisk kompensation i samband med byggnation av vindkraft tillsatte regeringen i april 2022 en ny utredning om stärkta incitament för utbyggd vindkraft (dir. 2022:27). Enligt direktiven ska en särskild utredare lämna förslag som stärker kommunernas incitament att medverka till utbyggnad av vindkraft, i syfte att klara klimatomställningen och den ökade elektrifieringen av samhället. Utredaren ska bl.a.

- lämna förslag till system för att kompensera dem vars omgivning påtagligt påverkas av vindkraftsutbyggnad
- lämna förslag för att ge kommunerna stärkta incitament att medverka till utbyggd vindkraft

- redovisa möjliga insatser, utöver stärkta incitament, som stärker kommunernas förmåga att stödja utbyggnad av vindkraften
- säkerställa att förslagen inte påverkar skatteområdet
- lämna nödvändiga författningsförslag.

När gäller den delen av uppdraget som handlar om att föreslå ett system för kompensation till lokalsamhällen anför regeringen vidare i direktivet att utredaren ska

- kartlägga de modeller för frivillig ersättning som i dag lämnas av projektörer samt vilken karaktär och vilka ändamål sådan ersättning vanligtvis har
- redovisa i vilken utsträckning frivilliga ersättningar från projektörer går till kommuner respektive till lokala föreningar, rättighetshavare och andra sammanslutningar, och, i det senare fallet, huruvida ersättningarna betalas ut direkt eller distribueras via kommuner eller myndigheter
- redovisa vilka incitamentsmodeller som utvecklats i de nordiska länderna och i Tyskland samt erfarenheterna från dessa och relevansen för svenska förhållanden
- lämna förslag till system för kompensation till dem vars omgivning påtagligt påverkas av vindkraftsutbyggnad, vilket innefattar att utreda och ta ställning till vilka som bör omfattas av systemet, hur kompensationen ska bestämmas och vem som ska svara för kompensationen
- säkerställa att förslagen inte påverkar skatteområdet
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Vid sammanträdet den 24 november 2022 fattade regeringen beslut om ett tilläggsdirektiv (dir. 2022:135) där uppdraget att bedöma om finansieringen av förslagen bör ske via statens budget eller från verksamhetsutövarna tas bort. Finansieringen ska ske från verksamhetsutövarna, varför utredaren ska bedöma hur de förslag som lämnas i syfte att stärka kommunernas incitament för utbyggd vindkraft ska finansieras av verksamhetsutövarna. Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2023.

Tillkännagivande om en översyn av det kommunalekonomiska utjämningsystemet

Finansutskottet behandlade i december 2020 regeringens skrivelse 2020/21:28 Riksrevisionens rapport om tillväxthämmande incitament i den kommunala inkomstutjämnningen. I skrivelsen konstaterar regeringen mot bakgrund av Riksrevisionens iakttagelser att det är viktigt att det kommunalekonomiska utjämningsystemet uppdateras i takt med samhällsutvecklingen. Regeringen ser vidare att det finns behov av att med jämna mellanrum se över utjämningsystemet. Regeringen menar att Riksrevisionens båda granskningsrapporter Tillväxthämmande incitament i den kommunala inkomstutjämnningen (RiR 2020:11) och Det kommunala utjämningsystemet – behov av mer utjämnning och bättre förvaltning (RiR 2019:29) kan utgöra underlag vid en sådan

översyn. På förslag av finansutskottet tillkännagav riksdagen för regeringen att den bör tillsätta en utredning som ser över det kommunalekonomiska utjämningsystemet med fokus på utveckling, tillväxt och likvärdig service i hela landet (bet. 2020/21:FiU15, rskr. 2020/21:129). I regeringens skrivelse Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2021 anges att regeringen överväger att tillsätta en utredning för att se över hela det kommunalekonomiska utjämningsystemet (skr. 2021/22:75 s. 229 punkt Fi 45).

En ändamålsenlig kommunalekonomisk utjämning

Regeringen beslutade vid sammanträdet den 28 april 2022 att tillsätta en parlamentariskt sammansatt kommitté med uppdraget att göra en översyn av den kommunalekonomiska utjämningen (dir. 2022:36). Syftet med uppdraget är att säkerställa att den kommunalekonomiska utjämningen ger kommuner och regioner likvärdiga ekonomiska förutsättningar att tillhandahålla välfärd och annan kommunal service, trots skillnader i skattekraft och strukturella förutsättningar. Kommittén ska bl.a.

- analysera de variabler som ingår i inkomstutjämningen
- analysera i vilken utsträckning kostnadsutjämningen för kommuner och regioner fångar upp skillnader i strukturella faktorer
- analysera om strukturbidraget i dess nuvarande form skulle kunna avvecklas eller förändras
- genomgående analysera en eventuell påverkan av utjämningsystemet på utveckling och tillväxt, såväl positiv som negativ
- analysera och utvärdera utjämningen av kostnader för verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)
- föreslå nödvändiga författningsändringar.

Uppdraget ska redovisas senast den 3 maj 2024.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet har under förra valperioden återkommande avstyrkt motioner med förslag liknande de som nämns i detta avsnitt senast våren 2022 (bet. 2021/22:NU11). Utskottet har vid dessa tillfällen bl.a. anfört att de nuvarande principerna för statens budgethantering ska gälla, dvs. att statliga inkomster från ett geografiskt område eller från en produktionsanläggning baserade på naturresurser inte ska kopplas till statliga utgifter inom samma område. Att införa sådana kopplingar skulle enligt utskottets bedömning kräva korrigeringar till dessa kommuner via ett nytt kommunalt utjämningsystem eller via andra statliga budgetposter. Utskottet har konstaterat att detta sammantaget skulle leda till en svårgenomtränglig budgethantering.

Förslag om ett tillkännagivande om en elbonus har inte behandlats av utskottet tidigare. Ett budgetförslag från Miljöpartiet om en elbonus har dock behandlats av finansutskottet under våren 2022 i samband med beredningen

av proposition 2021/22:100 2022 års ekonomiska vårproposition (mot. 2021/22:4723 (MP), bet. 2021/22:FiU20). Finansutskottet avstyrkte förslaget.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottets ställningstagande redovisas under följande rubriker:

- Regionalisering av fastighetsskatt
- Övrigt om återföring av medel och produktionsvärden från naturresurser.

Regionalisering av fastighetsskatt

I de motionsyrkanden som utskottet tar ställning till i detta avsnitt förordas olika former för regionalisering av fastighetsskatt. Utskottet har vid flera tillfällen under den förra valperioden, senast våren 2022 (bet. 2021/22:NU11), avstyrkt liknande motioner som rör återföring av medel och produktionsvärden från naturresurser. Utskottets principiella ställningstagande när det gäller dessa frågor har varit att de nuvarande principerna för statens budgethantering ska gälla. Detta innebär att statliga inkomster från ett geografiskt område eller från en produktionsanläggning som är baserade på naturresurser inte ska kopplas till statliga utgifter inom samma område.

Utskottet konstaterar samtidigt att riksdagen, på förslag av finansutskottet, tillkännagav för regeringen att den bör tillsätta en utredning som ser över det kommunalekonomiska utjämningsystemet med fokus på utveckling, tillväxt och likvärdig service i hela landet (bet. 2020/21:FiU15, rskr. 2020/21:129). Vidare noterar utskottet att regeringen i april 2022 beslutade att tillsätta en parlamentariskt sammansatt kommitté med uppdraget att göra en översyn av den kommunalekonomiska utjämningsen (dir. 2022:36). Syftet med uppdraget är att säkerställa att den kommunalekonomiska utjämningsen ger kommuner och regioner likvärdiga ekonomiska förutsättningar att tillhandahålla välfärd och annan kommunal service, trots skillnader i skattekraft och strukturella förutsättningar. Uppdraget ska redovisas senast den 3 maj 2024. Det är således utskottets uppfattning att resultatet av kommitténs översyn bör avvaktas och utskottet ser därför inte något skäl till ett tillkännagivande enligt förslagen i motionerna i nuläget.

Därmed avstyrker utskottet motionsyrkandena.

Övrigt om återföring av medel och produktionsvärden från naturresurser

I de motionsyrkanden som utskottet tar ställning till i detta avsnitt efterfrågas olika åtgärder för återföring av medel och produktionsvärden från naturresurser. Förslagen rör ekonomisk ersättning för vind- och vattenkraft, fördelning av vinster från svenska naturresurser, lokal elbonus för förnybar el, likväl som andelsägande för närboende till vindkraft. Utskottet kan notera att

det under förra valperioden behandlade och avstyrkte förslag liknande flera av dem som förordas i motionsyrkandena. Utskottet hänvisade då bl.a. till att utredningen En rättssäker vindkraftsprövning (SOU 2021:53) bereddes inom Regeringskansliet. Utskottet såg därmed inget skäl till ett tillkännagivande enligt förslagen i motionerna.

Utskottet kan nu notera att regeringen våren 2022 överlämnade en proposition (prop. 2021/22:210) till riksdagen om tidigt kommunalt ställningstagande till vindkraft. Propositionen behandlades av miljö- och jordbruksutskottet som föreslog att riksdagen skulle avslå regeringens proposition (bet. 2021/22: MJU28), vilket kammaren biföll. Miljö- och jordbruksutskottet bedömde att regeringens lagförslag inte bidrog till att lösa problematiken med att säkra Sveriges växande elbehov samt att göra tillståndprocesserna för vindkraftsetableringar effektivare och mer förutsägbara. Utskottet kan därtill notera att regeringen i april 2022 tillsatte en ny utredning om stärkta incitament för utbyggd vindkraft (dir. 2022:27). Uppdraget innebär bl.a. att en särskild utredare ska lämna förslag som stärker kommunernas incitament att medverka till utbyggnad av vindkraft, vilka ska redovisas senast i mars 2023. Utskottet anser således att resultatet av utredningen Stärkta incitament för utbyggd vindkraft bör avvaktas.

När det gäller kommunalekonomisk utjämning kan utskottet åter konstatera att riksdagen, på förslag av finansutskottet, tillkännagav för regeringen att den bör tillsätta en utredning som ser över det kommunalekonomiska utjämningsystemet med fokus på utveckling, tillväxt och likvärdig service i hela landet (bet. 2020/21: FiU15, rskr. 2020/21:129). Vidare noterar utskottet att regeringen i april 2022 beslutade att tillsätta en parlamentariskt sammansatt kommitté med uppdraget att göra en översyn av den kommunalekonomiska utjämningen (dir. 2022:36). Syftet med uppdraget är att säkerställa att den kommunalekonomiska utjämningen ger kommuner och regioner likvärdiga ekonomiska förutsättningar att tillhandahålla välfärd och annan kommunal service, trots skillnader i skattekraft och strukturella förutsättningar. Det är således utskottets uppfattning att även resultatet av denna översyn bör avvaktas. Sammanfattningsvis ser utskottet därför inget skäl för riksdagen att göra ett tillkännagivande i enlighet med vad som föreslås i motionerna i nuläget.

Därmed avstyrker utskottet samtliga motionsyrkanden.

Reservationer

1. Övergripande om regional utveckling, punkt 2 (S)

av Monica Haider (S), Mattias Jonsson (S), Marianne Fundahn (S), Isak From (S) och Aida Birinxhiku (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:805 av Fredrik Lundh Sammeli (S),

bifaller delvis motion

2022/23:1986 av Malin Larsson och Anna-Belle Strömberg (båda S) och avslår motionerna

2022/23:38 av Elisabeth Thand Ringqvist (C) yrkandena 1–4,

2022/23:1121 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 29,

2022/23:1167 av Lars Isacson m.fl. (S),

2022/23:1233 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 20 och

2022/23:1344 av Peter Hultqvist m.fl. (S).

Ställningstagande

För alla statliga myndigheter och verk finns ett tydligt uppdrag om att regionalpolitisk hänsyn ska tas vid lokalisering och omorganisation. Detta tydliga uppdrag är dock inte så lätt att återfinna i regleringsbrev och direktiv. Det är således vår uppfattning att staten oftare bör använda möjligheten att markera tydligare i regleringsbrev och direktiv när det gäller det regionalpolitiska ansvaret. Därtill är det regionala utvecklingsansvaret inte tydligt avgränsat, vilket försvårar för samarbete mellan regioner och myndigheter. Vi kan dessutom konstatera att arbetet för att uppnå riksdagens mål för den regionala utvecklingspolitiken involverar många aktörer och sektorer, på olika nivåer. Vi anser därför att statens regionalpolitiska ansvar bör ses över.

Vi vill med anledning av förslag om åtgärder till följd av höjda drivmedelsskatter påminna om att det i motion 2022/23:2055 (S) föreslagits drygt 4,8 miljarder kronor till kompensation för höga drivmedelskostnader. Tyvärr avvisades det sistnämnda förslaget av riksdagen hösten 2022 (bet. 2022/23:SfU3).

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

2. Övergripande om regional utveckling, punkt 2 (V)

av Birger Lahti (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:1233 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 20 och
avslår motionerna

2022/23:38 av Elisabeth Thand Ringqvist (C) yrkandena 1–4,

2022/23:805 av Fredrik Lundh Sammeli (S),

2022/23:1121 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 29,

2022/23:1167 av Lars Isacson m.fl. (S),

2022/23:1344 av Peter Hultqvist m.fl. (S) och

2022/23:1986 av Malin Larsson och Anna-Belle Strömberg (båda S).

Ställningstagande

Skatt på drivmedel är ett viktigt verktyg för att minska bilismens klimatpåverkan, samtidigt gör skatten ingen skillnad på en höginkomsttagare i storstad med god tillgång till kollektivtrafik och en låginkomsttagare i glesbygd utan alternativ till bilen. Jag anser därför att det är helt nödvändigt att införa kompensatoriska åtgärder för dem som har låga inkomster i glesbygder och som saknar alternativ till bilen. Boende i glesbygder bör kompenseras ekonomiskt för höjda skatter på bensin och diesel genom att pengar återförs för att stimulera en hållbar klimatomställning. Exempelvis kan detta ske genom att stärka möjligheterna till kollektivtrafik i glesbygder, införa konverteringsstöd till befintliga bilar och förändra reseavdraget. Det är således min uppfattning att regeringen bör återkomma med förslag på kompensatoriska åtgärder för att återföra ekonomiska medel till landsbygders omställning med anledning av höjda drivmedelsskatter.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

3. Övergripande om regional utveckling, punkt 2 (C)

av Elisabeth Thand Ringqvist (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2022/23:38 av Elisabeth Thand Ringqvist (C) yrkandena 1–4 och
2022/23:1121 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 29 och
avslår motionerna
2022/23:805 av Fredrik Lundh Sammeli (S),
2022/23:1167 av Lars Isacsson m.fl. (S),
2022/23:1233 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 20,
2022/23:1344 av Peter Hultqvist m.fl. (S) och
2022/23:1986 av Malin Larsson och Anna-Belle Strömberg (båda S).

Ställningstagande

Regionerna och Gotlands kommun har sedan 2019 det regionala utvecklingsansvaret i samtliga län. Denna ansvarsförändring har emellertid varierat mellan regioner när det gäller hinder för och möjligheter till samarbeten mellan regioner. Regionerna har därtill olika kapacitet för analys, uppföljning och utvärdering. Målet för politiken är påfallande övergripande. Jag anser därför att den regionala utvecklingspolitiken borde utredas. I detta sammanhang är det värt att notera att ingen sådan utredning skett på över 20 år. Utredningen bör bl.a. fokusera på hur staten kan agera samordnat för att nå politikens mål men samtidigt ge regionerna nödvändigt handlingsutrymme. Det bör därtill utvecklas en struktur som möjliggör effektiv återrapportering och digitalt driven uppföljning. Jag förordar således även en stärkt koppling mellan den regionala utvecklingspolitikens mål och medel. Det är vidare min mening att fördelningen av det nationella anslaget för regionala utvecklingsåtgärder (anslaget 1:1) bör ses över då detta enbart ändrats marginellt mellan länen de senaste decennierna.

Vidare är det min uppfattning att regeringen till stor del varit otydlig i styrningen av sina myndigheter när det gäller samverkan med regionerna i regionala utvecklingsfrågor. Det bör således ses över hur det regionala ansvaret hos myndigheter kan tydliggöras och stärkas. Likaså anser jag att den regionala utvecklingspolitikens koppling till den nationella landsbygdspolitiken bör stärkas. Regionerna kan få en tydligare och starkare roll i genomförandet av den nationella landsbygdspolitiken.

Jag vill med anledning av förslag om åtgärder till följd av höjda drivmedelsskatter påminna om att det i motion 2022/23:2195 (C) föreslagits 6,3 miljarder kronor till att finansiera ett stödssystem där bilägare på landsbygden ges en rabatt på drivmedel. Tyvärr avvisades det sistnämnda förslaget av riksdagen hösten 2022 (bet. 2022/23:TU1).

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

4. Övergripande om regional utveckling, punkt 2 – motiveringen (MP)

av Elin Söderberg (MP).

Ställningstagande

Jag anser att den regionala utvecklingspolitiken bör fokusera på att ge Sveriges landsbygder goda förutsättningar att utveckla affärsmodeller och verksamheter som bidrar till en hållbar samhällsutveckling och uppfyllandet av Sveriges miljö- och klimatmål. Jag ser samtidigt en global urbaniseringstrend som leder till att en allt lägre andel av befolkningen lever och verkar på landsbygden och i glesbygden. Städer, tätorter, landsbygder och glesbygder är dock beroende av varandra. Samhällsnyttor som skapas på landsbygder och i glesbygder kan inte skapas i städer och vice versa. Det är min uppfattning att samhället måste finnas för alla i hela landet. Under alltför lång tid har dock klyftor mellan stad och landsbygd ökat i Sverige, vilket har lett till ojämlika villkor och förutsättningar. Jag anser därför att det behövs åtgärder för att stärka lands- och glesbygden. Enligt min uppfattning behöver en rad åtgärder vidtas i syfte att möjliggöra investeringar, öka tillgängligheten inom välfärden, stärka samhällsservicen samt främja en levande kultur och ett starkt civilsamhälle på landsbygder och i glesbygder. Ett flertal förslag på åtgärder med detta syfte har framlagts i motion 2022/23:2171 (MP). Merparten av dessa förslag hanteras dock i andra betänkanden än det här aktuella.

Vidare vill jag med anledning av förslag om åtgärder till följd av höjda drivmedelsskatter påminna om att det i motion 2022/23:2275 (MP) föreslagits bl.a. en särskild leasingcheck för elbil, en skrotningspremie för byte av fossilbil till ett hållbart alternativ samt en särskild bonus för boende på landsbygden vid köp av en klimatbonusbil. Tyvärr avvisades dessa förslag av riksdagen hösten 2022 (bet. 2022/23:FiU1).

Även om de motionsyrkanden som här behandlas på olika sätt syftar till att stärka utvecklingen på landsbygder och i glesbygder ser jag inte att förslagen sammanfaller med de åtgärder och den politik jag förordar. Därmed avstyrks samtliga motionsyrkanden.

5. Främjande och uppdrag om landsbygdsperspektivet, punkt 3 (SD)

av Tobias Andersson (SD), Jessica Stegrud (SD), Josef Fransson (SD) och Eric Palmqvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:934 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1,

2022/23:937 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2 samt

2022/23:977 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 11 och

bifaller delvis motion

2022/23:937 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 16.

Ställningstagande

Vi ser positivt på landsbygdens möjligheter. Samtidigt kan vi dock inte blunda för stora utmaningar, inte minst när det gäller avfolkning och ofrivillig urbanisering. Vi ser tillgången till såväl privat som offentlig service som en förutsättning för att både företag och medborgare ska ha möjlighet att verka i hela Sverige. En välfungerande infrastruktur är avgörande för tillskapandet av regional tillväxt. Det är vår uppfattning att staten bör ha en aktiv roll när det gäller förutsättningar för regional tillväxt. Vi menar således att större samordning av offentliga och privata tjänster kan vara en väg att gå. Vidare noterar vi att långa tillståndsprocesser och handläggningstider hämmar företagande. Regelförenklningar bör därför prioriteras. Vi anser det vara av vikt att beslutsfattare skapar möjligheter för näringsliv och företagande i hela landet, över ett brett spektrum av verksamhetsområden samt för små, medelstora och stora företag. Vi konstaterar även att vissa näringar är geografiskt kopplade till de delar av Sverige som ligger utanför stadskärnorna, och detta gäller bl.a. skogsnäringen och gruvnäringen. Det är vår uppfattning att myndigheter och bolag med statligt ägande som har uppdrag att främja näringsliv och arbetstillfällen bör ges i uppdrag att särskilt beakta landsbygdsperspektivet.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

6. Övrigt om tillväxt och företagande, punkt 4 (S)

av Monica Haider (S), Mattias Jonsson (S), Marianne Fundahn (S), Isak From (S) och Aida Birinxhiku (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:1539 av Linus Sköld m.fl. (S) och

avslår motionerna

2022/23:749 av Nicklas Attefjord (MP),

2022/23:1121 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 1,

2022/23:1157 av Dennis Dioukarev och Jimmy Ståhl (båda SD),

2022/23:1208 av Peter Ollén m.fl. (M) yrkandena 4 och 5,

2022/23:1416 av Jesper Skalberg Karlsson (M),

2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 44,

2022/23:1886 av Kerstin Lundgren m.fl. (C),

2022/23:1911 av Malin Danielsson m.fl. (L) yrkandena 1, 2 och 4,
2022/23:2013 av Lars Mejern Larsson m.fl. (S),
2022/23:2026 av Mattias Vepsä m.fl. (S) yrkande 1 och
2022/23:2028 av Mattias Vepsä m.fl. (S) yrkandena 1, 10 och 14.

Ställningstagande

Skogslänen i norra Sverige spelar en viktig roll i omställningen till ett hållbart samhälle. Vi konstaterar emellertid ett antal hinder för industrins klimatomställning. Det handlar bl.a. om försvårande lagstiftning, långa ledtider för utbyggnad av elnät, utdragna tillståndprocesser, fysiska avstånd och brist på digital kapacitet. Villkoren för nyindustrialiseringen i norra Sverige behöver därför stärkas. Vi ser exempelvis ett behov av förändring av icke ändamålsenlig lagstiftning, en mer tillförlitlig och snabb tillståndprocess samt säkerställande av digital kommunikation i hela landet. Vi anser även att det behövs ett transportstöd som säkerställer att de mindre industriförädlingsföretagen inom stödområden kan vara konkurrenskraftiga trots kostnadsnackdelar som uppstår på grund av långa avstånd. Likaså behöver tillgång till arbetskraft, kompetensutveckling och kompetensförsörjning säkerställas. Vi ser därför att bostadsbyggande bör möjliggöras också i de mer glesa landsdelarna. Utbildningsplatserna behöver även bli fler och utbudet matchas mot arbetsmarknadens efterfrågan.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

7. Övrigt om tillväxt och företagande, punkt 4 (C)

av Elisabeth Thand Ringqvist (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkänner detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:1121 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 1 och
2022/23:1673 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 44 och
avslår motionerna

2022/23:749 av Nicklas Attefjord (MP),
2022/23:1157 av Dennis Dioukarev och Jimmy Ståhl (båda SD),
2022/23:1208 av Peter Ollén m.fl. (M) yrkandena 4 och 5,
2022/23:1416 av Jesper Skalberg Karlsson (M),
2022/23:1539 av Linus Sköld m.fl. (S),
2022/23:1886 av Kerstin Lundgren m.fl. (C),
2022/23:1911 av Malin Danielsson m.fl. (L) yrkandena 1, 2 och 4,
2022/23:2013 av Lars Mejern Larsson m.fl. (S),

2022/23:2026 av Mattias Vepsä m.fl. (S) yrkande 1 och
2022/23:2028 av Mattias Vepsä m.fl. (S) yrkandena 1, 10 och 14.

Ställningstagande

Inom de gröna näringarna skiljer sig förutsättningarna för män och kvinnor. Kvinnor efterfrågar ofta andra stödinsatser än de som det offentliga erbjuder. Till exempel har det visat sig att kvinnor på landsbygden är mer benägna att söka investeringsstöd till hästverksamhet, restauranger och kaféer än till traditionellt jordbruksföretagande. Det finns också skillnader i hur stora investeringar kvinnor planerar för jämfört med män. För att de gröna näringarna ska kunna uppnå sin fulla potential krävs att män och kvinnor ges samma möjligheter till att driva och utveckla sina företag. Offentliga stödinsatser behöver därför ta hänsyn till både kvinnors och mäns behov. Riksdagen bör därför tydliggöra för regeringen att den ska verka för att kvinnor och män ska ha samma förutsättningar att utveckla och driva företag på landsbygden.

Vidare noterar jag att samtidigt som många branscher efterfrågar medarbetare är hundratusentals människor arbetslösa. Jag anser därför att behoven av kompetensförsörjning måste mötas med aktiva insatser, så att arbetssökande i högre utsträckning kan ta de jobb som finns.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

8. Övrigt om tillväxt och företagande, punkt 4 – motiveringen (MP)

av Elin Söderberg (MP).

Ställningstagande

Jag vill åter framföra min uppfattning att den regionala utvecklingspolitiken bör fokusera på att ge Sveriges landsbygder goda förutsättningar att utveckla affärsmodeller och verksamheter som bidrar till en hållbar samhällsutveckling och uppfyllandet av Sveriges miljö- och klimatmål. Sveriges företag driver ett aktivt hållbarhetsarbete som öppnar för nya innovationer, affärsutveckling samt nya jobb och företag. Goda förutsättningar för innovation, affärsutveckling och att gå från idé till etablerad företagsverksamhet är viktigt för att främja en grön omställning av industrier och hela branscher. Jag anser att satsningar på fler utbildningar som säkrar kompetensbehoven för klimatomställningen är en viktig pusselbit. Finns rätt utbildad arbetskraft lokalt och regionalt så blir de nya gröna industrierna arbetstillfällen på plats. Enligt min uppfattning är det därför viktigt att utöka utbildningsprogrammen på gymnasier och högskolor för framtidens gröna industrijobb, likväl som att säkerställa förekomsten av attraktiva utbildningsplatser på relevanta utbildningar i närheten av de orter där nya jobb skapas. Förslag till åtgärder

med detta syfte har framlagts i motion 2022/23:2170 (MP). Dessa förslag hanteras dock i andra betänkanden än det här aktuella.

Vidare vill jag med anledning av förslag om att vidta åtgärder för att säkra kompetensförsörjningen i svenska företag påminna om att det i motion 2022/23:2091 (MP) föreslagits ytterligare resurser till förmån för bl.a. kompetensförsörjning. Tyvärr avvisades det sistnämnda förslaget av riksdagen hösten 2022 (bet. 2022/23:NU2).

Även om de motionsyrkanden som här behandlas på olika sätt syftar till att stärka tillväxt och företagande ser jag inte att förslagen sammanfaller med de åtgärder och den politik jag förordar. Därmed avstyrks samtliga motionsyrkanden.

9. Kommersiell service, punkt 5 (SD)

av Tobias Andersson (SD), Jessica Stegrud (SD), Josef Fransson (SD) och Eric Palmqvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2022/23:934 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 9 och 10,
2022/23:937 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkandena 14 och 15 samt
2022/23:970 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 14.

Ställningstagande

De dagligvarubutiker som drivs i glest befolkade delar av landet fyller en viktig funktion. Lanthandlarna utgör betydelsefulla nav i de bygder däri de är verksamma. Den potentiella skada som förlusten av dessa ombudstjänster skulle innebära för lokalbefolkningen om lanthandeln som tillhandahåller dem tvingas lägga ned kan inte försummas. Vi menar därför att det bör bli enklare för lanthandlare att bli ombud för statliga bolag. Möjligheten att kunna erbjuda flera typer av samhällsservice är viktig för handlarna, både som ett led i att kunna locka fler kunder och för att verksamheten ska bli mindre ekonomiskt sårbar. Det är således vår uppfattning att regeringen bör ge de statliga bolagen, exempelvis Apoteket AB, Postnord, Svenska Spel och Systembolaget, i uppdrag att se över sina villkor för att bli ombud och utreda hur dessa kan förenklas. Uppdraget bör även omfatta en översyn av ersättningsnivåerna till ombuden så att dessa höjs.

Sambandet mellan en fungerande kommersiell service och förutsättningarna för att bo och verka i glesbygd är därtill värt att betona. Många mindre samhällen töms på samhällsservice genom nedlagda skolor,

butiker och lanthandlare. Det är positivt med höjningen av stödet för kommersiell service i sårbara och utsatta områden som riksdagen tidigare beslutat om. Vi anser dock att denna typ av stöd måste utvärderas och följas upp av ansvarig myndighet. Likaså bör möjligheterna för ett kompletterande samhällsstöd till lanthandlare utanför kommunernas centralorter utredas.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

10. Lokalisering av statliga myndigheter, punkt 6 (S)

av Monica Haider (S), Mattias Jonsson (S), Marianne Fundahn (S), Isak From (S) och Aida Birinxhiku (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkänner detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:694 av Azra Muranovic m.fl. (S) och

2022/23:2166 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkande 10 och

avslår motionerna

2022/23:382 av Kristoffer Lindberg (S),

2022/23:570 av Heléne Björklund och Annette Rydell (båda S),

2022/23:650 av Mathias Bengtsson (KD),

2022/23:934 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 5,

2022/23:1348 av Lars Isacson och Sofie Eriksson (båda S),

2022/23:1430 av Adnan Dibrani och Jennie Nilsson (båda S) yrkandena 1 och 2 samt

2022/23:1515 av Larry Söder (KD).

Ställningstagande

En undersökning som Statskontoret genomfört visar att medborgarna anser att statliga myndigheter har betydelse för den egna kommunen. Den statliga närvaron bidrar till arbetstillfällen, tillväxt och utveckling för en region. Samtidigt visar rapporten Statliga myndigheters lokalisering – ett samlat underlag (Statskontoret 2016:8) att få myndigheter tar uttalade hänsyn till den regionala utvecklingen i samband med beslut om lokalisering. Vi anser att detta måste förändras. För att minska klyftorna mellan stad och land och för att knyta ihop Sverige menar vi att fler statliga myndigheter behöver omlokaliseras från Stockholm till andra orter i landet. Genom expansion, beslut om omlokaliseringar samt nyinrättande av myndigheter finns förutsättningar för tusentals nya statliga jobb runt om i landet. Det är vår uppfattning att utbyggnaden av den statliga närvaron och servicen behöver fortsätta i hela landet. Vi anser därför att arbetet med omlokalisering av statliga

myndigheter och arbetstillfällen behöver fortsätta och att detta arbete särskilt behöver beakta län med låg lokaliseringkvot.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

11. Regionalisering av fastighetsskatt, punkt 7 (SD)

av Tobias Andersson (SD), Jessica Stegrud (SD), Josef Fransson (SD) och Eric Palmqvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:1022 av Per Söderlund m.fl. (SD) yrkande 24,
bifaller delvis motion
2022/23:2233 av Eric Palmqvist och Johnny Svedin (båda SD) och
avslår motionerna
2022/23:197 av Anne-Li Sjölund (C),
2022/23:1626 av Martina Johansson (C),
2022/23:1672 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 50 och
2022/23:2192 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 18.

Ställningstagande

Många kommuner har i dag en ansträngd ekonomisk situation. Det har inte minst visat sig under coronapandemin och det innebär att staten kan behöva skjuta till medel. Urbaniseringen har därtill lett till en avfolkning av landsbygdsområdena. Landets mindre folktäta kommuner och regioner blir de ekonomiska förlorarna genom att krav på kommunal service ska infrias samtidigt som skatteintäkterna minskar. I stället för att kommunsektorn får tillskjutna medel från staten bör den kunna behålla en del av de värden den själv förfogar över. Vi föreslår därför ett övervägande av en reform av fastighetsbeskattningen i form av att skatteintäkterna från industri- och energifastigheter, i stället för att gå in till staten, tillfaller den region i vilken fastigheten är belägen. Det är dock vår uppfattning att fastighetsskattesatserna på industri- och energifastigheter fortsättningsvis bör beslutas om på nationell nivå för att samma skattesats ska gälla i hela landet.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

12. Regionalisering av fastighetsskatt, punkt 7 (C)

av Elisabeth Thand Ringqvist (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:1672 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 50 och

2022/23:2192 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 18,

bifaller delvis motionerna

2022/23:197 av Anne-Li Sjölund (C) och

2022/23:1626 av Martina Johansson (C) samt

avslår motionerna

2022/23:1022 av Per Söderlund m.fl. (SD) yrkande 24 och

2022/23:2233 av Eric Palmqvist och Johnny Svedin (båda SD).

Ställningstagande

Den största delen av Sveriges vattenkraft och vindkraft finns belägna i de norra delarna av landet. Dessa energiproducerande fastigheter är en viktig förutsättning för Sveriges välbefinnande och bidrar till både värme och industriproduktion. Tyvärr får de områden där kraften produceras inte mycket tillbaka och antalet arbetstillfällen som finns till följd av anläggningarna är förhållandevis få. För att stärka kommunernas och regionernas möjligheter och incitament att föra en tillväxtfrämjande politik utifrån sina egna förutsättningar bör skattepolitiken oftare användas som ett tillväxtredskap för hela landet. Jag anser det viktigt att den kommun eller region som upplåter mark för industrier och elkraftsanläggningar får del av de skatter som företagen betalar. Det bör därför utredas hur ett antal skattebaser skulle kunna kommunaliseras eller regionaliseras, så att en större andel av de värden som skapas stannar lokalt. Ett första steg är att kommunalisera och/eller regionalisera fastighetsskatten på vatten- och vindkraftverk.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

13. Övrigt om återföring av medel och produktionsvärden från naturresurser, punkt 8 (V)

av Birger Lahti (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:1235 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 6 och 17 samt avslår motionerna

2022/23:36 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkandena 6 och 8,

2022/23:651 av Mathias Bengtsson (KD),

2022/23:826 av Lars Beckman (M),

2022/23:836 av Helena Lindahl och Daniel Bäckström (båda C),

2022/23:1084 av Jörgen Berglund (M),

2022/23:1350 av Sofie Eriksson m.fl. (S),

2022/23:2084 av Saila Quicklund (M),

2022/23:2085 av Viktor Wärnick (M),

2022/23:2171 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkandena 5 och 7 samt

2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkandena 10 och 12.

Ställningstagande

I dag finns det en närområdesersättning, s.k. bygdemedel, som ekonomiskt ersätter de kommuner som påverkats av utbyggnaden av vattenkraft. Ersättningen regleras i lag och förordning och innebär att den som har tillstånd till vattenverksamhet ska betala en årlig bygdeavgift. Dessa medel ska i första hand ersätta de kostnader som uppstått för att förebygga eller minska skadan eller betalas ut som ersättning för skadan från vattenverksamheten. När det gäller vindkraft har en bygdepeng uppstått som ett krav från olika kommuner, men det har skett på frivillig väg och utan reglering. Ett sätt att öka acceptansen för vindkraft torde vara lagstiftning om en produktionsbaserad ekonomisk ersättning till de lokalsamhällen där vindkraften byggs. Jag anser därför att regeringen bör utforma ett förslag om en obligatorisk, produktionsbaserad ekonomisk ersättning för vindkraft där en andel av varje producerad kilowattimme går till den kommun där vindkraft byggs.

Jag anser därtill att kommuner som bidrar med värdefull produktion av vattenkraft ska få behålla delar av detta värde. Att mer av naturresursernas värden stannar kvar där de utvinns är värdefullt för dem som bor i bygden. Vattenkraften genererar enorma summor, men trots detta kommer endast en liten andel av överskottet från vattenkraftsproduktionen kommunerna till del. Regeringen har, i och med den energipolitiska överenskommelsen, valt att sänka fastighetsskatten på vattenkraft samtidigt som man inte har någon annan lösning på hur man ska kunna återföra medel till kommunerna utöver den s.k. närområdesersättningen. Jag anser att en större del av kraftbolagens vinster bör återföras till de kommuner där vattenkraften produceras. Regeringen bör därför återkomma med ett förslag på hur en större del av vattenkraftens vinster ska komma de berörda kommunerna till del.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

14. Övrigt om återföring av medel och produktionsvärden från naturresurser, punkt 8 (MP)

av Elin Söderberg (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:36 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkandena 6 och 8,

2022/23:2171 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkandena 5 och 7 samt

2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkandena 10 och 12 samt avslår motionerna

2022/23:651 av Mathias Bengtsson (KD),

2022/23:826 av Lars Beckman (M),

2022/23:836 av Helena Lindahl och Daniel Bäckström (båda C),

2022/23:1084 av Jörgen Berglund (M),

2022/23:1235 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 6 och 17,

2022/23:1350 av Sofie Eriksson m.fl. (S),

2022/23:2084 av Saila Quicklund (M) och

2022/23:2085 av Viktor Wärnick (M).

Ställningstagande

För att den positiva utvecklingen av förnybar energi ska fortsätta behövs bl.a. att mål för de olika kraftslagen sätts upp. Exempelvis borde målet för den havsbaserade vindkraften vara utbyggnad med 150 terawattimmar till senast 2040. För att det ska bli möjligt behöver den lokala nyttan av vindkraften öka. Jag anser att detta bör ske genom införandet av en lokal elbonus. Kommunernas ekonomi är avgörande för investeringar och utveckling på landsbygd och i glesbygd. Genom att införa en lokal elbonus som ger kommunerna betalt för den förnybara el som produceras i kommunen ges lands- och glesbygdskommuner mer resurser att investera i samhället. Det är därtill min uppfattning att närboende till vindkraft bör ges rätt till deläggande i vindkraftsbolagen.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2022/23:5 Riksrevisionens rapport om den regionala utvecklingspolitiken.

Följdmotionen

2022/23:38 av Elisabeth Thand Ringqvist (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka kopplingen mellan den regionala utvecklingspolitikens mål och medel och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda den regionala utvecklingspolitiken och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka den regionala utvecklingspolitikens koppling till den nationella landsbygdpolitiken och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur det nationella anslaget för regionala utvecklingsåtgärder fördelas mellan länen och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2022/23

2022/23:36 av Per Bolund m.fl. (MP):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en lokal elbonus som ger kommunerna betalt för den förnybara el de producerar och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge närboende till vindkraft rätt till andelsägande och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:197 av Anne-Li Sjölund (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att regionalisera fastighetsskatten på energiproducerande fastigheter såsom vatten- och vindkraft och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:382 av Kristoffer Lindberg (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka förutsättningarna för att prioritera omlokalisering av statliga arbetstillfällen till Gävleborg och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:570 av Heléne Björklund och Annette Rydell (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga omlokalisering av myndigheter till Blekinge och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:650 av Mathias Bengtsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över hur statlig närvaro kan stärkas i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:651 av Mathias Bengtsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör tillsättas en utredning för att utreda för- och nackdelar med en modell där vinsterna från de svenska naturresurserna i första hand hamnar i kommunerna och därifrån omfördelas enligt en fastställd princip och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:694 av Azra Muranovic m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta arbetet med att omlokalisera statliga myndigheter och beakta de län som har en låg lokaliseringkvot, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:749 av Nicklas Attefjord (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda och stödja den lokala ekonomin för Sveriges landsbygder och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:805 av Fredrik Lundh Sammeli (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över statens regionalpolitiska ansvar och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:826 av Lars Beckman (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att göra en översyn om överskottet från vattenkraften och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:836 av Helena Lindahl och Daniel Bäckström (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att berörda kommuner och regioner ska få behålla en rättmätig del av vind- och vattenkraftens värden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:934 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillväxt för företag och medborgare i landets alla regioner och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utlokalisering av statliga myndigheter och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om lanthandlarnas roll som ombud för statliga bolag och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stöd för kommersiell service på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:937 av Eric Palmqvist m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om generellt goda villkor för företagande i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett särskilt främjandeuppdrag till myndigheter i fråga om landsbygdsperspektivet och näringar knutna till landsbygden och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillräckligt stöd för kommersiell service på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om lanthandlarnas roll som ombud för statliga bolag och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om statliga myndigheters roll på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:970 av Martin Kinnunen m.fl. (SD):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna till ett kompletterande samhällsstöd till lanthandlare och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:977 av Martin Kinnunen m.fl. (SD):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att myndigheter som verkar gentemot landsbygdsföretagare ska ha ett tydligt främjandeuppdrag och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1022 av Per Söderlund m.fl. (SD):

24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga att regionalisera beskattningen av industri- och energifastigheter och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1084 av Jörgen Berglund (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att göra en översyn av hur vattenkraftskommunerna i Sverige kan få del av det värde som vattenkraftsproduktionen genererar i fråga om koncessionsavgifter och koncessionskraft och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1121 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta åtgärder för att säkra kompetensförsörjningen i svenska företag och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur det regionala ansvaret hos myndigheter kan tydliggöras och stärkas och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1157 av Dennis Dioukarev och Jimmy Ståhl (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att göra Göteborg till en experimentstad för ny teknik och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1167 av Lars Isacsson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att förbättra förutsättningarna för hela Sverige att växa och utvecklas och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1208 av Peter Ollén m.fl. (M):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om den skånska landsbygden som bostadsort och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om arbetstillfällen på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1233 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på kompensatoriska åtgärder för att ekonomiskt återföra medel till landsbygders omställning med anledning av höjda drivmedelsskatter och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1235 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör återkomma med lagförslag om en lagstadgad, obligatorisk produktionsbaserad ekonomisk ersättning för vindkraft där en andel går till den kommun där vindkraft byggs, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett förslag på hur en större del av vattenkraftens vinster ska komma de berörda kommunerna till del och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1344 av Peter Hultqvist m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en särskild likvärdighetsintegrering och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1348 av Lars Isacsson och Sofie Eriksson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett samlat myndighetsstöd för norra Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1350 av Sofie Eriksson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om se över ett system för att kompensera dem vars omgivning påtagligt påverkas av vindkraftsutbyggnad och ge kommunerna stärkta incitament att medverka till utbyggd vindkraft och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1416 av Jesper Skalberg Karlsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en svensk politik för öar och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1430 av Adnan Dibrani och Jennie Nilsson (båda S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att fortsätta arbetet för en statlig närvaro i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i arbetet för en statlig närvaro i hela landet särskilt studera förutsättningarna för

omlokalisering av myndigheter till regioner som ännu inte fått någon, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:1515 av Larry Söder (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över möjligheten att förlägga en myndighet till Halland och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1539 av Linus Sköld m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av stärkta villkor för nyindustrialiseringen i norra Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1626 av Martina Johansson (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över om en större del av fastighetsskatten kan tillfalla kommuner och regioner och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1672 av Annie Lööf m.fl. (C):

50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vid en större översyn av skattesystemet utreda hur skatteintäkter från fastighetsskatten på vind- och vattenkraftverk kan komma kommuner och regioner till del och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C):

44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att kvinnor och män ska ha samma förutsättningar att utveckla och driva företag på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1886 av Kerstin Lundgren m.fl. (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nödvändiga åtgärder för en klimatsmart Stockholmsregion och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1911 av Malin Danielsson m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga möjligheten att stärka Stockholmsregionen som möjligheternas tillväxtregion och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga möjligheten att utse Stockholmsregionen till nationellt innovationsområde och tillkännager detta för regeringen.

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att Stockholmsregionen behöver levande kustsamhällen genom deras potential att utveckla det lokala näringslivet och besöksnäringen och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1986 av Malin Larsson och Anna-Belle Strömberg (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda och föreslå en tydligare regional utvecklingspolitik samt en stärkt roll för länsstyrelserna i den regionala utvecklingspolitiken och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2013 av Lars Mejern Larsson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att näringspolitiken bör förstärkas genom att se över förutsättningarna för att skapa en bättre näringspolitik i Västsverige och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2026 av Mattias Vepsä m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta hur storstadsregionerna som tillväxtmotor kan stärkas och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2028 av Mattias Vepsä m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta hur Stockholmsregionen som tillväxtmotor kan stärkas och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta hur Stockholmsregionen som tillväxtmotor kan stärkas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta behovet av att främja kvinnors företagande i en växande Stockholmsregion och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2084 av Saila Quicklund (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur medel från vattenkraftsproduktionen kan komma de kommuner och regioner där produktionen sker till del och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2085 av Viktor Wärnick (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga en översyn för att göra det möjligt för gles- och landsbygdslänen att behålla mer av värdet av det som producerats i de egna geografiska regionerna och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2166 av Ida Karkiainen m.fl. (S):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om omlokalisering av statliga jobb och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2171 av Elin Söderberg m.fl. (MP):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en lokal elbonus som ger kommunerna betalt för den förnybara el de producerar och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge närboende till vindkraft rätt till andelsägande och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge närboende möjlighet att bli delägare där det byggs vindkraftverk och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en lokal elbonus som ger Sveriges kommuner och regioner betalt för deras befintliga och tillkommande förnybara elproduktion och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2192 av Helena Lindahl m.fl. (C):

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vid en större översyn av skattesystemet utreda hur skatteintäkter från fastighetsskatten på vind- och vattenkraftverk kan komma kommuner och regioner till del, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:2233 av Eric Palmqvist och Johnny Svedin (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för att införa en regionaliserad fastighetsskatt för elproduktions- och industrifastigheter och tillkännager detta för regeringen.